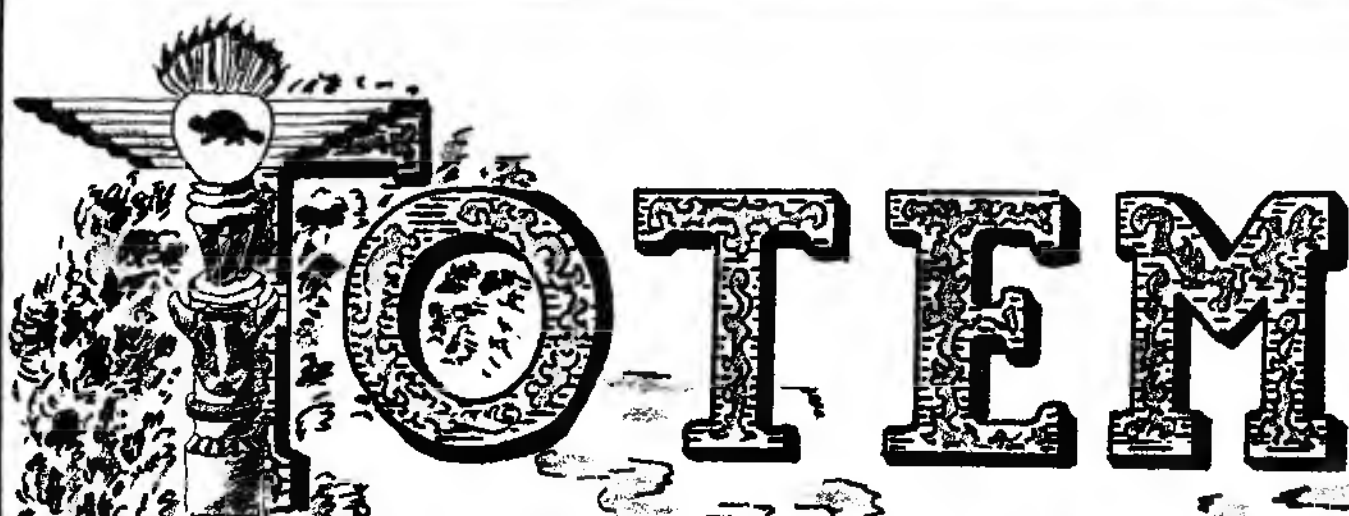

FOTEM

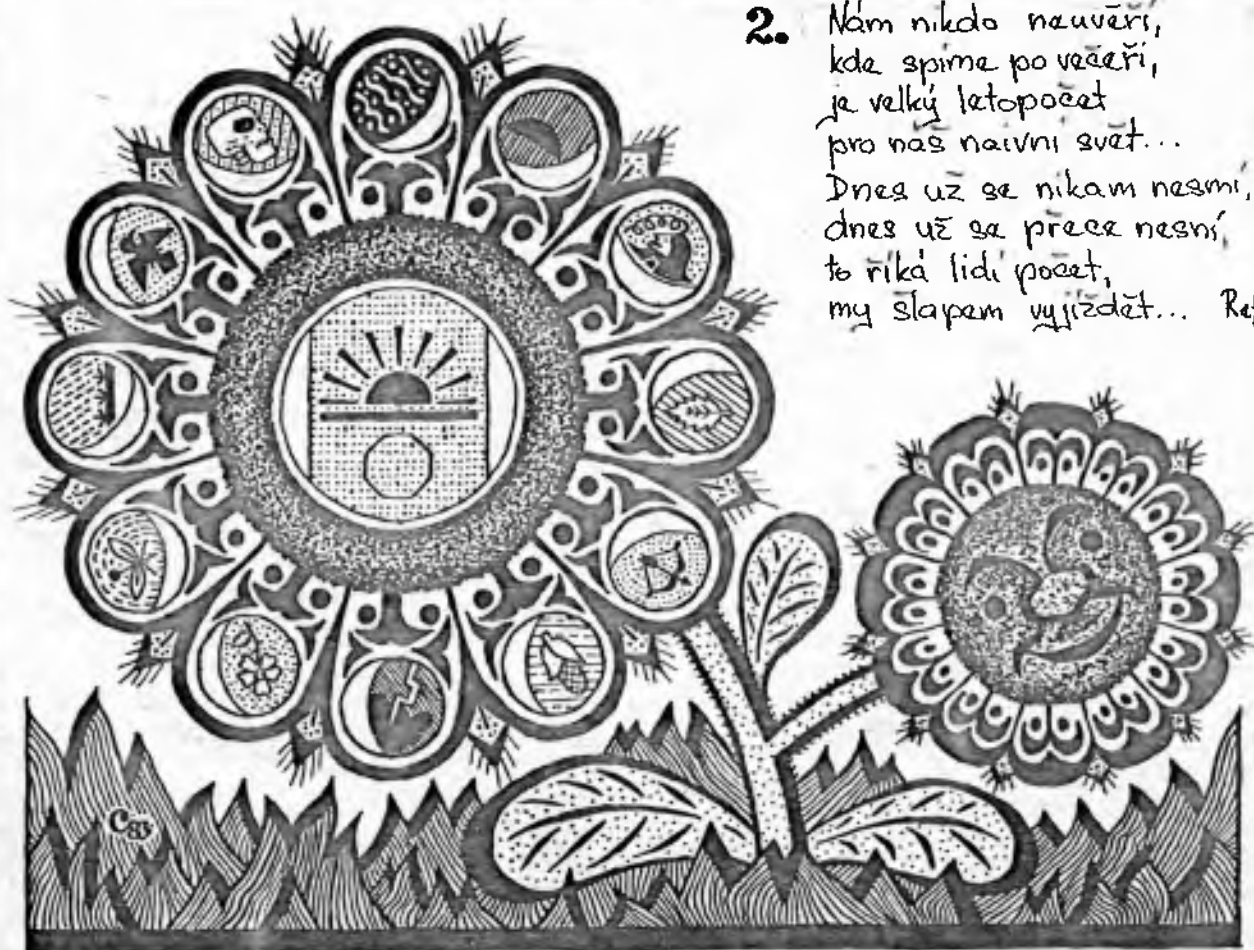
ČTIVO PRO TRAMPSKÝ LID

Povídky, básničky a kexky vybral Řešetlák z TO HLEDACÍ

HUDBA: KAYMAN / TEXT: ŘEŠETLÁK **HLEDACI** OSADNÍ / PÍSEŇ

1. Zas louky rozkvétají a ptáci přilétají, jaro se na svět dívá a
 dubnova je zem... Bloudíme po krajinách, v lesích nás našla zima
 a naše píseň zpívá, že nad ní vyhrájem... Hledači krajin starých
 ve svitu nočních hvězd, tuláci v známých krajích viděli stromy kvést,
 když stínem prošlo náloe, v duši nám zářil jas, my našli sami sebe a
 lidi našli nás... my našli sami sebe a lidi našli nás...

2. Nám nikdo neuvěří,
 kde spíme po večeři,
 je velký letopočet
 pro náš naivní svět...
 Dnes už se nikam nesmí,
 dnes už se přece nesní,
 to říká lidi počet,
 my slápejme vyjždět... Ref.

PŮVOD TRAMPŮ

Samotné slovo tramp je, jak známo, amerického původu. Poprvé se objevuje v době, kdy v USA končí největší vlna přistěhovalectví, kdy po celé zemi krumpáče a kladiva vyřukávají rytmus civilizace a kdy je kontinent spoutáván řetězy železničních tratí. Staví se nejen železnice, ale dosud se dolují vzácné kovy a začíná se rozvíjet chov dobytka na širých prériích. Doznívá již horečka pionýrského osidlování krajů, v nichž předtím žili Indiáni, než poznali "požehnání" tkzv. civilizace.

Tehdy - asi v r. 1870, slovem "tramp" byli označováni lidé, kteří se toulali z místa na místo, protože hledali práci. V této době vzniklo i slovo "hobo", jímž byli označováni povětšinou příležitostní železniční dělníci. Trampové a hobo si byli velmi blízcí.

Okolo roku 1900, kdy stavby dálkových tratí skončily, trampové se dál toulali zemí a snažili se najít práci. Naproti tomu povstávali z hobo ve velké většině případů lidé, kteří se stávali postrachem země a kteří neváhali použít ke své obživě i zcela nevybíravých prostředků.

Ale zůstaňme u trampů - toulali se a živili se příležitostnou nádenickou prací na stavbách vznikajících měst, na rančích jako řemeslníci, pracovali na nalezištích zlata jako najatí dělníci a velmi často se pokoušeli o štěstí jako zlatokopové. Když např. na Aljašce nastal "zlatý shon", mnozí trampové či trapeři /lovci/ se vydali na cestu. Nikdo dnes nespočítá, kolik tam zahynulo lidí hladem, vyčerpáním, zimou či kulkou zákeřníka!

Kdo z Vás se zajímá o tuto historii, měli byste číst romány a povídky Jacka Londona, Brete Harta, Curwooda a mnoha dalších. Byl to právě román Jacka Londona "CESTA", který dal i u nás vzniknout označení "tramp". Předtím se těmito lidem u nás říkalo "divocí skauti" apod. Slovo tramp se tak stalo symbolem dobrodružného a romantického života.

Ve spojení s myšlenkami amerického spisovatele E.T. Setona a jím vyvolaným hnutím woodcrafterů /Liga Lesní moudrosti/ se tramping stal pro mladé lidi neobyčejně přitažlivým. Hledal a hledal únik ze všedního života, snažil se o lepší vztahy mezi lidmi v romantickém prostředí táborových ohňů a šumění stromů v hvězdné noci...

A tak u nás začaly vznikat první trampské, tábornické a vodácké party, tábořící na Vltavě, která byla záhy překřtěna na Velkou řeku.

Zprávy o trampech se množí zejména po 1. světové válce, kdy je doloženo zakládání prvních osad /Ztracená naděje 1918/, jejichž příslušníci nazývají sami sebe trampy po vzoru amerických potulných proletářů. Všude kolem Velké řeky a jejích přítoků Zlaté řeky /Sázavy/, Staré řeky /Berounky/ a v brdských lesích vzni-

Jeden z prvních trampských hausbotů Bukaneer, kotvící v roce 1929 ve Svatojanských proudech. U kormidla kamarád Vladimír Štěelec - Hobart.

Romantika Svatojanských proudů

kají malé stanové a později chatové osady. Tam se rozzářily první táborové ohně dětí přírody, tam leží kolébka českého trampingu.

Dvanáct let po první světové válce propuká velká hospodářská krize. Tisíce lidí, zvláště mladých, je najednou bez práce a začíná se tak podobat americkým trampům nejen názvem, ale i způsobem života. Obrovský vzrůst trampského hnutí, které alespoň jedna jeho část/začalo představovat vážnou politickou sílu, postrašil vládní buržoazii natolik, že v dubnu 1931 vydává zemský prezident Kubát výnos, který má prakticky trampování znemožnit. Následovaly boje s četníky, policií, se soudy, dokonce i v parlamentě, až do zrušení výnosu v r. 1935.

V samotný podvečer 2. světové války odchází na tisíc trampů do Španělska bojovat proti první otevřené akci fašismu v Evropě. Mnozí z nich padli, jiní se vrátili zpět přes řadu cizích zemí a pak u táborového ohně vyprávěli a vyzpívali své rozčarování z opojení "moderními dálkami".

Za 2. světové války bojovali trampové na všech frontách - od SSSR přes Blízký východ a Afriku až po Velkou Britanii a severské státy. Jiní padli v domácím odboji, zahynuli v nacistických věznicích a koncentracích či položili své životy na popravištích.

V 50. letech se zdálo, že bude s trampinkem konec. Veřejné trampské akce se nesměly pořádat, na trampy v lesích byly pořádány doslova pogromy za pomoci armády a bezpečnosti. Byl-li někdo přistižen na nádraží v trampském oděvu a s domovenkou na rukávu, byla mu tato obyčejně surově strhnuta a dotyčný putoval k výsledku. Trampské hnutí živořilo na soukromých pozemcích a v azylu chat, pamětníci začali vymírat.

Teprve na konci padesátých let přichází uvolnění politické a následkem toho slavné zmrtvýchvstání trampingu.

Vzniká nová mladá generace trampů a moderní trampské písničky.

Trampové tvoří opět dnes velikou sílu, je to snad jediný příklad praktického lidového uplatnění woodcraftu v přírodě, skautských dovedností a svobody.

/Zkrácená, doplněná a upravená studie K. Vojíře -

- Sandyho/

Donald se vrací ke své práci.

Klíč slobí - a už v pondělí? To bychom radost neměli -.

Otevřu to nebo ne?! Klíč mi zkazí ušít dveř!

Kope dveře, pot mň v hl. pozornost budí na ulici.

Náhle pročl z úst: aby se mi ještě zubili!?

Pán na kráček ukazuje: vaše dílna tu je?

Tak jest, krám to můj, poradím si stůl co stůl.

Už se vrací, podívejme se, na koho ten pantofl nese?

Jeho klíč každý zámek otvíd, však na vlastní dveře sekura!

POEZE NA VÁŠ STŮL!

Vladimír Jiránek

Vede Miroslav Klac.

PRVNÍ TRAMP

Za dobré vysvědčení bylo mu dovoleno trampovat s kamarády. A tak se ocitl po první ve volné přírodě. Skutečná, nahá příroda vylekala jeho duši, zvyklou na romantismus pouze z knih a snů. Smutek hluchých lesů vyvolával v něm stesk, a zvláště první noci, trávené v chatě, byly tísnivé. Hluboké lesy temně duněly a tma strašidelně nahlédala do oken. Celou první noc nezamhouřil oka. Ležel skrčen pod dekou, z níž číselo vlhko, tetelil se zimou a potil se strachem. Když venku začal houkat sýček, stáhl si přikrývku přes hlavu a neslyšel. Pak se zvedl vtr a klátil stromy. Do spánku se ozývalo praskání, skřípění a lámání větví. Zdálo se mu, že se celý les boří a padá na chatu. Jak si oddychl, když oknem probleskoval den! A když slunce opadlo paprsky do otevřených oken chaty, vyplížil se ven, nevýslovně šťasten a vítal den jako osvoboditele z hrůz noci. Trvalo to několik dní, než si zvykl na les. Rád chodil na stráň, zalitou září zapadajícího slunce, lehl si do hořce páchnoucí trávy a hleděl volkyma zdumělým očima do údolí, tonoucího již ve tmě. Zde v přírodě vládl nesmírný klid. Lesy mlčely, ukládající se ke spánku. Obloha na noční straně chladla. Kopece splynuly v jedinou ponuru masu, údolí se nořila do tmy a čísel z nich chlad. Jak rád se nasytil tímto klidem! Na modro-šedém nebi se třáslly studené hvězdy. Na

protáhším břehu zaplátl táborový oheň a okolo něho se mihaly černé stíny trampů. A tu najednou údolím zazněla píseň. Plameny, smíšené s šedivým kouřem z vlhkých polen, mlhotavě osvětlovaly úpati vysokých stromů, jejichž kmeny se ztrácely ve tmě. Hoši seděli v kruhu okolo táboráku s kytarami v ruce a do táhlých melodií vkládali všechny popírný stesk po něčem, co jim život upřel. V písních o moři, o lásce krásné Indiánky k vznešenému bělochu, o stesku oizlneckého legionáře v saharské pevnosti, po vzdálené mamince — prožívali to, k čemu se nechtěli jeden před druhým přiznat: elast matěiny lásky, krásu lásky, touhu po krásách a velkých dobrodružstvích. A tak poznal kouzlo trampské písně. Pomalu vníkl v taje a přívab trampu. Dovedl ocenit krásu lesa, i když obloha zůstala zatažena po dešti.

Z lesů se kouřilo, po nebi se válely těžké ocelové mraky a potoky se hnaly kloukotavě drobným štěrkem. A když tajemný šum se nesl údolím, cítil, že tam kdesi hluboko v klínu lesů se zvedl teplý vítr, aby vystřídal chladnější vzduch ve vyšších polohách. Jak pod dotyky jemných prstů se chvěly trávy a listí. Tu poznal, jak člověka v takových chvílích se zmocňuje tajemná nálada. A pak poznal, že trampingu mu přešel do srdce a že je mu nezbytnou životní nutností.

Vzpomínky starého trampa

Člověk jede ven, aby si odpočinul duševně i tělesně, a přece se najdou lidé, kteří nechápou trampingu. Nedivte se těm lidem. Bývalo a bude to vždycky tak, bude-li menšina dělat něco, čeho většina nechápe. Když jsme před lety začínali, bilo se do nás se všech stran. V novinách se volalo po mobilisaci lesního personálu a četníků na ochranu lesů — a nic se nestalo, lesy zůstaly neporušené. Osadník nebo tramp nebo jak se všichni ty odrůdy obyvatel našich tábořišť jmenují, nenechávají po sobě ošklivých stop.

Jsou jistě výstředky, zvláště u těch mladších. Ještě před lety bylo vidat fantastické obrazy, třepení u kalhot, kované pásy, široké klobouky a podobené kopie filmů z Divokého západu. Dnes už to vyšlo z módy. Tu a tam se vyskytne ještě nějaký potřeštonce, ale to bývá zelené mládě. To se v osadě brzy ohobluje a stane se z něho boдрý osadník, smějící se všem těm mladším napodobitelům cowboyů. Jaký měly filmy vliv na naše osadníky, svědčí o tom všechna pojmenování. Vžila se a dnes už nikoho nenapadne, že jsou přijata odjinud. Kdyby se všichni přišli podívat mezi nás, bez předjudků, sedli si s těmi dobrými hochy k ohníčku, když tak popraskuje a jiskry lítají vysoko, vysoko k nebi, a když se pak

začne snášeti chlad a noční mlhy, tu zabalení ve svých přikrývkách, seděli by mlčky a zírali na ohnivající větvě, jisté že by se zcela jinak dívali na dnešní generaci a nedali by jí tolik pocíťovat, že stáhne proti proudu. Konečně, to je věc názoru. Možná, až my budeme starší, že nebudeme chápat záliby svých synů.

Co vše má obsahovat osadní lékárnička

Každá osada má mít svou osadní lékárničku s tímto obsahem. Alkohol k desinfekci, aspirin proti horečce, zinkovou masť na rány a vyrážky, čpavek, hypermangan ke kloktání, jodovou tinkturu k desinfekci, kapky Hoffmannovy, kapky valerianové proti křečím, leukoplast, lysoform k desinfekci, masť na spáleniny a na omrzliny, náplast anglickou na přilepování obvazů, obinadla, octan hlinitý na otoky, peroxýd vodíku ke kloktání, pyramidon proti bolesti hlavy, ricinový olej proti zácpě, sodu užívaci proti překyselení žaludku, vaselinu, vatu, živočišné uhlí. Máte-li toto vše při ruce, rychlým použitím zachráníte mnohdy příjemný konec týdne.

Ze starých
trampských
rubrik:

TRAMPSKÝ SLABIKÁŘ

CHCETE SI PORIDIT
BUMERANG?

Zálesáci, zkuste to! Délka od konce k ohbí je 18-20 cm a šířka asi 5 cm. Nejlépe ho lze zhotovit z plochého prkénka, na všech stranách zaobleného (tloušťka 2-3 cm). Bumerang pak vrháte šikmo prudce před sebe pod úhlem asi 30°. Zpočátku se vám to možná dařit nebude, ale co není dnes, může být za čas. Po jistém cviku budete bumerang vrhat tak, že dřevo opíše

vlivem své zakřivenosti i odporu vzduchu oblouk a dosedne téměř přesně u vašich nohou.

JAK BROUSIT SEKERU

Při broušení zpilujeme nejprve pilníkem zuby na ostří a potom brousíme sekeru na brus (pozor: musí být mokrá, aby se nástroj nezahřival). Jestliže snad brus k dispozici nemáme, použijeme hrubšího plochého pilníku s řadkovým sekem (vyplněného křídou nebo dřevěným popelem). Dobrou broušení pak provádíme krouživými pohyby na jemném brusku. A pamatujte si: dřevo nesekáme a neštípeme na zemi, ale vždycky na položeném polenu nebo na špalvu. Sekeru nepokládáme na vlhkou zem (chráníme ji před rzi) a také ji nikdy nevrháme na terč!

"RODOKAPS" m

"ZÁPISNÍK".

V sedmdesátých letech minulého století rostlo napětí mezi prérijními Indiány a bělochy. Dne 5. července 1876 přinesly noviny vedle referátu o oslavách stého výročí zrodu Spojených států také zprávu o potupné porážce: Elitní 7. jízdní pluk, jednotka složená z 260 mužů se zvláštním výcvikem pro likvidaci prérijních Indiánů a vedená podplukovníkem Custerem, byl 25. června do posledního muže pobit spojenými silami Siouxů a Čejenů v bitvě u Little Bighornu.

Ale pro vítězné náčelníky Sedícího býka a Zuřivého koně to bylo plané vítězství a znamenalo jen počátek konce prérijních Indiánů. Od této chvíle je vojsko pronásledovalo od jednoho napajedla ke druhému; ženy a děti jim byly masakrovány před očima; jejich tábory a všechno, co měli, lehlo popelem. Sláva a romantické kouzlo je opustily. Mocní náčelníci vycházeli ze svých úkrytů jako ubozí štvanci, hladoví a bez jediného kusu stříbra. Ti, kdo přežili, byli jako dobytek nahnáni do rezervací, kde surové zacházení, laciná whisky, hlad a nemoci krutě zdecimovaly jejich počet.

Skutečný konec prérijních Indiánů lze označit přesným datem. Roku 1890 zbylí Indiáni s nadšením přijali poselství svého mesiáše, podle něhož mrtví Indiáni se měli vrátit ze záhrobí a běloši měli působením kouzel zmizet. Vláda Spojených států byla znepokojena a vyslala expediční sbor, aby potlačil Tanec duchů, jak se tomuto hnutí tehdy říkalo. Sedící býk byl při zatýkání zabit a asi 300 Siouxů, většinou žen a dětí, čekajících, aby se mohli vzdát, bylo u Wounded Knee Creek v Jižní Dakotě povražděno vojáky, kteří si prostě chtěli zastřílet.

Wounded Knee znamenal konec všech nadějí, které ještě prérijní Indiáni mohli mít. (OBSERVER, Londýn)

**z galerie
slavných
indiánských
náčelníků**

Ostrý nos (Arapah)

Malý býk (Sioux)

Vlčí rouno (Čejen)

Zuřivý medvěd (Sioux)

Číhající pes (Sioux)

Dešťová tvář (Sioux)

**RUCE
JAKO STRUHADLO**
drané, rozpraskané, jednak bolí, jednak ne-
krášlí. Chcete-li, můžete je mít do rána jako
hedvábí. Stačí k tomu
Vítkova VIOLADERMA
Účinek zaručen. Cena levná: Kč 3,- a Kč 5,-.
Žádejte v drogeriích a parfumeriích. Výrobce
**VÍTKŮV DŮM, centrální drogerie,
Praha, Vodičkova 33**

Ošklivé chloupky
z obličeje, rukou a ramen, též
vouasy u dam odstraní v 10
min. zaruč. jeduprostý a ne-
škodný přípravek „Epileine“,
1 lžb. „Epileine“ s návodem
K 3,- Zaslá: **B. Markl**,
maj. chem. kosm. laboratoře
v **Nové Pace**. Filialka pro
Prahu: Františk. nábf. č. 8

CESTA SPOŘIVÉHO

dovede Vás bezpečně k cíli

**SPOŘTE
V KAMPELIČCE**

DESTILA
CIGARETOVÉ DUTINKY A PAPIRKY

Sbírejte uměl. obrázky naší
vlasti a lepte je do krásného
alba, jež obdržíte za Kč 7.50
v prodejnách tabáku.

**J. SOKOL, PRAHA-I.,
VE VELKÉM BAZARU, PŘÍKOP Č. 27,**
průchodní dům. Dříve místn. by E. Jaroměřský.
Pozor na firmu! Pozor na firmu!

POSTELE — KOBERCE — ZÁCLONY
LINOLEUM,
DRÁTĚNÉ A ŽÍZNĚNÉ MATRACE A SOU-
BORY PŘÍKRÝVEK V ODBOR. ZÁVODĚ
OVOCNÝ TRH ČÍSLO 12.

**Elegantní
klobouky
modních
tvarů**

C. A. K. DVOR.

DODAVATEL

KAREL HRUŠKA,
TOVÁRNA NA ZBOŽÍ UZENÁRSKÉ. VÝVOZ
:: NEJLEPŠÍCH PRAŽSKÝCH ŠUNEK ::
PRAHA - ŽIŽKOV.
TÉŽ POŠTOVNÍ ZÁSILKY DO VŠECH MÍST
SE VZORNĚ VYPRAVUJÍ.

FIRMA
LADISLAV ŠVESTKA A SPOL.
PRAHA, VÁCLAVSKÉ NÁM. 53
(MAJITEL LADISLAV ŠVESTKA) DOPORUČUJE:
I. ODDĚLENÍ: ZBRANĚ.
II. ODDĚLENÍ: KOLA.
III. ODD.: FOTO-APPARÁTY.
IV. ODDĚL.: DALEKOHLEDY.

Den se krátil, noc se dlouž.
Koho dlouhá chvíle souží,
„HUMORY“ si objednej
a zívání vále dej.

Adresovali stačí:
„HUMORY“ v Praze.

Žádejte jen
ČELEDŮV ČAJ
S ČINÁNEM
„CARSKIJ BOUQUET“
Moskevskou směs
K 4 a C
Jsou osvědčeně nejlepší
J. ČELEDÁ V OPAVĚ.
Ceníky a nabídky na požádání

Hubení hmyzu kyanovodíkem
nebo nejedovatě
Pacovský, Praha, Václavskén. 12, tel. 348-09.

Dobře vědí i kuřátka - moučník s KVETOU je pohádka.
„KVEta“ zlepší každé těsto.

SAZKA ŽIVOT

Melantrich

Kreslil Pintner

Kdyby si někdo sbíral výstřižky z novin o různých výstředních sázkách, které lidé uzavírají, měl by slušnou sbírku dokladů o lidské pošetilosti! — Není tomu dlouho, co jsem četl, že někde v Jugoslávii snědli o sázku nějaký člověk 2 kg — psku! — Led je už dost silný, o co, že mě unese! (Led mládence neunesla a byl z toho pěkný zápat plic.) — Ze přehodím kamenem třípatrový dům! (Ten člověk zasáhl kamenem dítě, které držela jedna žena v náruči u otevřeného okna.) Nejvíce se sázkaři v Americe. Slova: Já se s vámi vsadím! jsou tam na denním pořádku. Jsou to obyčejně takové sázky, které my, lidé ze Starého světa, nedovedeme pochopit.

Na svých toulkách světem dostal jsem se do Buffala. Tu se mi naskytla příležitost shlédnout pověstné Niagarské vodopády. Tyto ohromné spousty vod lákaly a dosud lákají americké sázkaře. Umělec, chodící po drátěném laně, se vsadil, že přejde vodopád po laně, a také jej přešel. A mnoha jiným ztřeštěným nápadům svedl Niagarský vodopád americké pošetilce.

V pensionátu nedaleko Niagary, ve kterém bydlí turisté, sedí několik mladých lidí, kteří přijeli z Nového Yorku shlédnout vodní div přírody. Všichni jsou nadšení. V dání hučí vodopád a ve sklence šumí nápoj a z těchto dojmů zrodil se pojednou nápad: Proplout vodopádem v sudu!

Myšlenka je nadšeně přijata a podle hesla „Čas jsou peníze“ rychle uskutečněna. Telegramy denním listům do Nového Yorku, filmovým společnostem — veřejnost je poblázněna. Mladý prodáváč z jednotkového obchodu v Novém Yorku, který se rozhodl tento podnik uskutečnit, stává se přes noc hrdinou dne. Několik podnikavců pronajímá loutky v okolí vodopádu divákům, a s pravou americkou rychlostí staví se tribuny pro obecenstvo. Prvá místa 5 dolarů, druhá 3 a třetí dolar. K „jedinečnému“ podniku jsou z okolních měst zajištěny zvláštní vlaky. Celý týden před událostí se nemluví o ničem jiném než o muži, který se pokusí proplout Niagarskými vodopády v sudu. Holíč uzavírá se svými zákazníky sázky, že se ten hoch zabije. Zkrátka: je o čem mluvit.

Až do této doby zcela neznámý prodáváč Luis Maull je pojednou středem pozornosti. Pošta doručuje mu balíky dopisů, je žádán o autogramy, továrna na pивní sudy mu nabízí sud vlastní výroby, který zaručeně neteče.

Konečně se přiblíží „slavný“ den. Dlouho před stanovenou dobou sjíždějí se auta na parkoviště. Oba břehy Niagary jsou hustě obsazeny diváky. Prodáváči limonády dělají znamenité obchody. V malém dřevěném domku, několik set metrů nad vodopády konají, se zatím poslední přípravy k podniku. Několik podnikatelů mnou si spokojeně ruce nad skvělým výdělkem. Uprostřed dřevěné boudy stojí bytelný sud, do poloviny vycpaný slámou. Mladík, který pro tisíc dolarů podniká tento nepředložený kousek, žádal, aby vnitřek sudu byl vyplněn korkem. Podnikatel však, aby ušetřil, přesvědčil mladíka, že stačí sláma...

Přesně ve čtyři hodiny odpoledne vstupuje malá společnost do motorového člunu, který se vydává do mocného proudu. Dobrý pozorovatel poznal by ve tváři Luise Maulla, že by velmi rád od své sázky upustil. Je však pozdě!

Místní rozhlasové tlapeče popisují stále, co se děje:

„Dámy a pánové! Luis Maull právě vstupuje do sudu. Je naprosto klidný. Právě jest uzavírán příklop pevnými šrouby. Vážení posluchači, připravte se,

v příštích několikavteřinách spatříte to, co ještě nikdo neviděl! Bílý červenými pruhy natřený sud mihne se před vašimi očima, aby sletěl se svým živým obsahem do Niagary. Pozor! Již je ve vodě! Jako blesk letí sud, stržen proudem, již — již se blíží k okraji!“

Dav řve své hurá... hudba vříská nějaký pochod.

Sensace je dosaženo!

Sud, nesoucí osud jediného člověka, ztrácí se v rozpěněné vodě, něco běločerveného, cítěrně maličkého mihne se divákům před očima, padá — padá —

mizí v pění! Pod vodopádem křižuje několik motorových lodí, hledají a čekají, kde se sud vynoří. Konečně! Dav nyní ztíhl! Přichází druhý díl podívané; zvědavé publikum se doví, jak to dopadlo...

Na mokřem skalisku otevírá několik mužů v černých gumových pláštích sud, který bez poškození propnul niagarským vodopádem. Továrna na sudy může být tedy hrda na své výrobky! A za několik minut tyto muži nesou na nosítkách tělo Luise Maulla přikryté bílým prostěradlem...

Druhý den vybírá mistr lazebnický své výhry. Luis Maull si zlomil vaz!

Tato událost budiž vám, draží přátelé, odstrašujícím příkladem. Pro sázku nadělali už lidé spousty pošetilostí. Vy buďte jiní.

O. Ballíčka

Pod vodopádem křižuje několik motorových lodí.

SMRT VELMI VELIKÉHO

JAROSLAV FENCL

Děvčátko s velikýma očima, jejichž bělma svítila pod vypouklým modročerným čelem, vztáhlo útlou paži k obrovské sluneční Rouli visící nízko nad zvlněným obzorem. Pak začalo něco mumlat, ale brzo nabyl hlas na síle a plynulosti. Dívka mluvila stále rychleji, až náhle, nečekaně skončila.

Frank Riley se obrátil na svého černého průvodce Tambu: „Co říkala?“

Tamba hleděl na náčelníkovu dcerku, jejíž veliké oči teď zmizely za semknutými víčky. Pak se děvčátko pomalu svezlo k zemi a stočeno do malého klubička usnulo.

Tamba se obrátil k bělochovi. „Říkala, že čtyři slunce k západu kráčí bušem Mkubuwa Sana, Velmi Veliký.“

„Jak veliký?“ ptal se Riley dychtivě. „Stolibrák?“

„Tamba neví. Ona neřekla.“

„Dá se jí věřit?“ ptal se běloch.

„Snad,“ pravil černý. „Počkej,“ zarazil bílého lovce, který se chtěl dále vyptávat. „Říkala také, že Velmi Veliký je moc starý a zlý, že zničil mnoho polí a že je to zabiják. Víc už nic.“

Náčelník poklepal na Rileyovo rameno a natáhl dlaň pro odměnu. Běloch do ní vložil stošilinkovou bankovku. Děvčátko vzlykalo ze spánku...

Asi po šedesáti kilometrech jízdy po bídne prašné cestě za Naimuru dorazili lovci do ztracené sambalské osady na okraji buše. Vesničané jim s bédováním vyprávěli, že jejich pole navštívil dvě minulé noci za sebou slon. Jen ti nejstarší by mohli ve své paměti hledat vzpomínky na podobné neštěstí.

Riley žasl nad spouští, kterou nadělal vetřelec na kukuřičných polích. Vytrhal, pošlapal a rozválel rostliny; úplně zpustošil banánovníkový háj, kde orval dozrávající plody a vyvrátil množství banánovníků. Nebyly tu zřetelné otisky nohou, ale svědectví o jeho řádění dávalo představu o jeho váze a velikosti.

„Pořádný stolibrák,“ vzrušeně prohlásil Riley. Tamba mlčky přikývl.

Čižadost každého lovce slonů, ať amatéra nebo profesionála, je položit „stolibráka“, jehož jeden kel váží aspoň sto liber, to je kolem padesáti kilogramů. Vyskytují se však i sloni s kly dvakrát tak těžkými. Bývají to hodné starí samci, které vyhnali ze stáda jejich mladší sokové. Takový slon samotář je právem považován za nejúskočnější, nejzlomyslnější, ale také nejchytřejší zvíře afrického buše. Jenom s těmito vlastnostmi může obhájit svou existenci. V Keni se dnes sloni stáda shromažďují v přírodní rezervaci Tsavo, ale osamělý slon se někdy zatoulá hluboko do obydlených oblastí. Loupi a plení na domorodých polích, často i dvě nebo tři noci po sobě, a pak zmizí. Za jediný den ujde až šedesát kilometrů

a na účet jiné nešťastné vesnice pokračuje pak ve své ničivé činnosti. Hodiny úmorného vedra stráví v úkrytu, který si vyhledal v nejhustším buši, neviditelný i na vzdálenost pouhých několika metrů všem živým tvorům v okolí.

Když oznámil Frank Riley ustrašeně pomrkávajícímu náčelníkovi, že se rozhodl loupeživého slona zastřelit, vyvolal vodopád blahořečení starého muže a vzápětí jásot celé vesnice.

S Tambovou pomocí si pak běloch vybral dva silné mladíky, které najal jako nosiče.

Průměrný černoch hodnotí slona pouze jako „ňama“, maso Riley vyvolal další bouři díky, když náčelníkovi sdělil, že maso uvedeného slona dostane on. Oba lovci — bílý a černý —

vykonali pak krátkou poradou. Rozhodli se, že Tamba přespí dnes přímo u kukuřičného pole — to pro případ, že by slon v noci ještě jednou přišel — a za ranního svítání pak začne stopování.

Angličan Frank Riley přišel do Keni jako sportovní instruktor na univerzitě v Nairobi. Ve volném čase se zúčastnil několika loveckých safari a ty mu učarovaly. Za čtyři roky působení v Keni se z něho stal vášnivý lovec a majitel skvělé sbírky trofejí. Na Londýn a Anglii docela zapomněl. Za celou tu dobu nebyl ve staré vlasti na dovoleně, všechen volný čas trávil na savaně a v buši. Měl šlehti, že v jedné osadě při ugandských hranicích získal jako průvodce výborného stopaře a společníka Tambu. Zkušený černý lovec, už padesátiletý, nabyl vynikajících stopařských zkušeností ještě předtím, než divoký život v Africe začal být soustředován do národních parků.

Co však dosud v Rileyových sbírkách chybí, jsou kly opravdového „stolibráka“. Proto Frank přijal s takovým vzrušením proroctví pověstného „záračného“ dítěte ve stepní osadě...

I hustým bušem postupovali lovci poměrně snadno, protože osamělý slon prorazil bujnou vegetaci širokou stezkou. Slon vždy výrazně ovlivňoval život divokých zvířat v Africe. Jen tvor jeho váhy a velikosti jim mohl prorazit komunikace nejneprostupnějšími místy buše a pralesa.

Stopování slona samotáře je velmi náročné. Starý „tusker“ (tusk = kel) je na pochodu daleko opatrnější než mladí samci. Zejména na zanechávání přímých a zřetelných otisků nohou jsou samotáři velice skoupí. Přitom zřetelná

stopa bývá nejspolehlivějším ukazatelem velikosti a váhy sledovaného zvířete.

U táborových ohňů, za rudého svitu uhlíků rozpadajících se zvolna v šedé roubíky popela, zasvěcoval Tamba Franka Rileyho do lajů stopování. Ale od té doby se stal z Angličana zkušený lovec.

Riley dnes ví, že existují v podstatě dvě metody lovu slonů. Buď lovec, který zachytil stopu, čeká na některém místě, kde slon hodoval, na jeho návrat (s ním je možno téměř s určitostí počítat), nebo se rozhodne vyrazit po jeho stopě a dosáhnout ho na pochodu nebo v dočasném útulku. Frank dává přednost druhému postupu, který sice přináší okamžiky nebezpečí a těžké dřiny (často až k hranici vysílení, ale současně umožňuje lovcům dosáhnout vrcholu lovecké vášně. Čekat dlouhé hodiny nebo i dny by energeticky Riley prostě nevydržel).

Tamba krácející v čele krátkého zástupu se zastavil u osamělého stromu. Položil ruku do široké vidlice mohutných větví. „Tady stál, odpočíval.“

Angličan s podivem prohlížel rýhy ve dřevě. Tamba při blížící zakřivené prsty obou rukou k sobě, jako kdyby objímal sloní kel. „Velmi Veliký. Tamba viděl jen jednou, kala kala (velmi dávno), tak velikého.“

Po dvou hodinách objevili sloní trus. Byl už vychladlý a okorný. Obrovská hromada však poskytovala představu o samcové velikosti. Tamba kus rozlomil a ukázal bělo chovi. Vyčnívaly z něho kousky větví a rostlin. Potrava nebyla dobře rozmělněna, jak bývá u mladého slona, je hoř zaživačící ústrojí dokonale pracuje.

Samotář postupuje pouze za světla, ale nikoliv po celý den. Ze svého úkrytu vyrazí velmi časně, už po třetí hodině. Kráčí neomylně směrem k vodě. Když v nějaké vodní jámě uhasí žízeň, pokračuje v cestě. Jestliže je chladno a pod mrakem, najde si další tábor až někdy kolem poledne, ale když ho sužuje vedro, zastaví se už kolem osmé nebo deváté. Ale i tak urazí pořádný kus cesty, protože volným tempem ujde asi 8 kilometrů za hodinu, a když chvátá, pochoduje dvanáctikilometrovou i čtrnáctikilometrovou rychlostí.

Proto stopaři sledovali samce až do pozdního soumraku. Za rychle houstnoucího šera, vyčerpání, poškrábání trním a divokým sisalem, rozbíjeli noční tábor. Po krátké večeři se uložili k odpočinku.

Tambova poslední slova vytrhla na okamžik unaveného Rileyho z náruče spánku. „Zítřa,“ řekl černocho, „padne tvým výstřelem Mkubuwa Sana. Spi hluboce a klidně, ať je tvé oko bdělé a ruka jistá.“

Devátá dopolední zastihla výpravu na pochodu hustým bušem. Muži kráčeli sloní stopou od svítání. Stříbrný opar obestírající slunce zvyšoval úmorné vedro. Za předpokladu, že slon se zastaví k přečkání nejdusnějších hodin dne asi v tuto dobu, mohli by ho dosáhnout za dvě až čtyři hodiny.

Už kolem šesté obešli vodní jámu, kde samec pil a válel se v chladivém blátě.

Posledě stopa zvýrazněla. Po stezce se válely rozžvýkané chuchvalce kořenů, odhozené větve, občas byla země rozryta hlubokými dírami, jak z ní slon vytrhával kořeny.

Tamba vztyčil ruku. „Vltř,“ řekl. To znamenalo: od tohoto okamžiku bude třeba pravidelně zkoušet směr větru, tohoto buď vydatného spojence, nebo naopak největšího nepřítele lovců divoké zvěře. Nestačí spokojit se zjištěním, že lovec postupuje proti větru nebo že je bezvětří. Zejména lehounký vánek je v buši velmi zákludný a jeho náhlý náraz do zad může rázem zničit výsledek dlouhých hodin a dnů stopování. Slon zvládá člověka na vzdálenost pěti set i sedmi set metrů.

Riley, původně nekuřák, začal v Africe kouřit luiku. Tabákový kouř je nejmenějším ukazatelem směru i nejslabším vánku.

Tamba vpředu se znovu zastavil. Ukázal na hromadu trusu, rozhrábl jej větví. „Moto (horké),“ zašeptal. Riley si uvědomil, že slon opustil toto místo před deseti, nejvýš patnácti minutami.

Bělochem zalomcovala horečka vzrušení. Přiblížil se konec stopování. Nadchází okamžik, kdy lovec dosáhne kořisti a jediným výstřelem získá další trofej, možná že největší a nejvzácnější.

Po chvíli nesmírně opatrného a pomalého postupu začal buš řidnout. Právě v okamžiku, kdy Tamba dal rukou

pokyn k zastavení, zazněl vpředu temný rachot podobající se zvuku vzdáleného hromobití. Oba mladí Sambalové padli v hrůze na kolena. Riley krátce rozkázal: dopředu on s Tambou, nosiči zůstanou na místě. Sambalové ulehčeně odhodili zavazadla.

Oba lovci se doplížili na okraj buše. Zjevil se jim velkolepý obraz: asi třicet metrů před nimi na vysušené planině pokryté závěsnými prachy slál zadkem obrácen k nim sloní samec. Jeho rozměry vzaly Rileymu dech. Byl nejméně čtyři metry vysoký, váhu odhadl lovec hodně přes sedm tun. Největší slon, jakého Angličan dosud spatřil. Jeho obrovské uši se jako plachty komíhaly dopředu a dozadu. Kly byly zatím skryty. Dlouhý chobot byl vztyčen vzhůru. Vzápětí znova rozlínal okolí dunivý řev.

Ale nebyl to projev vzteku, nýbrž uspokojení. Samec našel místo, které mu poskytne nesmírný požitek: dopřeje si prašnou lázeň, kterou nadevše miluje. Ponořil konec chobotu do hromady prachu, nasál jej dovnitř a pak si celou nálož vyfoukl pod břicho. V okamžiku ho zahálil hustý oblak. A znovu nabral prach do chobotu a vypustil ho, tentokrát shora, na svůj hřbet.

„Není vhodnější chvíle,“ zašeptal Tamba. „Dostaněš li se ke křovině vpravo, Velmi Veliký bude k tobě bokem. Až skončí koupel, střílej. Buď klidný, nespěchej.“

Riley přikývl a těžce polkl. Šťastná náhoda mu tedy přihnává. Kdyby se slon nekoupal v prachu, bylo by velmi obtížné na tomhle otevřeném místě dostat se k němu na vzdálenost umožňující jistý zásah.

Frank Riley se plížil k velkému křovisku. Spánky, čelo, šíji mu zaplavil horký pot, košile, kalhoty se mu přilepily k tělu. Když se po nekonečných deseti minutách ocitl pod hustými větvemi, byl slon — stále ještě se oddávající rozkoši z prašné lázně — od něho pouhých dvanáct či patnáct metrů. Mračna zvířetného prachu se lině roztahovala kolem zvířete, zahálila i lovce, ztěžovala jeho dýchání.

Konečně lázeň skončila. Zvolna, nekonečně zvolna se mračna prachu rozplykla. A už se zjevil slon lovcovým očím z pravého boku, jeho obraz nabýval na sytosti a ostrosti. Užaslý muž zachytil matný lesk obrovských, špinavě žlutých, jistě třimetrových tlustých klů. V tom okamžiku spadla s Rileyho nejistota, vzrušení, vyčerpání. Po-

zvedl pušku, pečlivě zamířil do ušního otvoru, jediné cesty vedoucí přímo k mozku kořisti.

Stiskl spoušť. Bez dechu zíral, jak Velmi Veliký — tak zvolna jako ve zpomalené scéně filmu — klesl na přední kolena, zvedl chobot a vyrazil srdcervoucí nářek. Pak se těžce převrátil na bok.

Z buše vyrazil Tamba a běžel k padlému zvířeti. Ale jeho přemožitel stál jako socha ve stínu křoviny. V očích ho páliho, hrdlo měl zadržnuté.

Snímky z autorova archivu

Kresba Z. Kocourková

1. ŠLA-PEŠ ŠLA-PEŠ KRA-JI-NOU BA-ŠTÍŠ CHLÉB SE SLA-NI-NOU TDEŠ SÁM A NEBO JE VÁS VÍC VÍC VÍC

2. NI-KDO TI TO NE-MŮ-ŽE MÍT NI-KDO TI TO NE-MŮ-ŽE MÍT ZA ZLÝ LON-DON

3. ŽE SI V PÁ-TEK ZA-SE SBA-LÍŠ TOR-NUE-ŠUS KY-TA-RU A ČAS VEN

4. STEJ-NĚ NI-KDO NE-PO-CHO-PÍ JAK SE S TE-BOU JAR-NÍ VÁNEK MAZ-LÍ MA-KLÍ BON-BON

5. STEJ-NĚ TA-KO NE-PO-CHO-PÍ ŽE MÁT DÁL-KY HLAS DEN

1. Šlapeš, šlapeš krajinou, jdeš sám a nebo je Vás víc
Baštíš ohláb se slaninou, buď sám a nebo je Vás víc
Nikdo Ti to nemůže mít, nikdo Ti to nemůže mít za zlý
Že si v pátek zase sbalíš tornu, čus, kytaru a čas
Stejně nikdo nepochopí, jak se s Tebou jarní vánek mazlí
Stejně jako nepochopí, že máj dálky hlas
Nevím zda Ti našeptává Mácha, Seton, Kipling nebo London
Možná, že Tě zase jenom vůně jara, léta žene ven
Snad máš v sobě od Smetany, od Dvořáka nakažlivej bombón
Je moc krásných klubek nití, z nichž se spřádá den
2. Šlapeš tichou přírodou, jdeš sám a nebo je Vás víc
V malém campu za vodou jseš sám a nebo je Vás víc
Prošlapal jsi co se dalo, šéf Ti říká, že jsi značně střelen
Vnímáš vůně, vnímáš ptáky, prostě zdá se, že víš toho moc
Třídíš stromy, keře, brouky a zjišťuješ, že jsi z toho jelen
S únavou pak na Tě padá krásná, hvězdná noc
A když vstáváš do neděle, pavouci dál pletou svoje sítě
A lokálka s Tebou šeptá, že s' viděl zas sednej světa div
Je Ti dvacet, je Ti třicet nebo víc a šťastnej jsi jak dítě
Tvůj šéf zatím U Pinkasů zboursal dvacet pív
3. Šlapeš, dálku neměříš, zrak už v šeru lajdačí
Pak u ohně večeříš s partou jménem Hledači
Večeříte vzduch a vodu, čaj a taky se jra s trochou plísň
Kousek chleba, kousek parku i pár věcí, který vodnes čas
Večeříte denní dojmy, velká přání a tulácký písň
Nezáleží příliš na tom, zda znáš druhej hlas
Oheň zvolna dohořívá, siluety tuláků se ztratí
Jednou za čas se i stane, že jde parta spát až třeba v šest
Život v partě někdy žádá, že se potom jezdí jednou tratí
/: Za hledáním nepoznaných kamarádských cest :/

Poklady čisté řičky

Josef Beran
Foto autor

Konečně přišlo všemi toužebně očekávané jaro. Hory sice ještě zdobily sněhové čepice, daleko do kraje hlásající nadvládnutí zimy nad vrcholy, ale slunce již mělo sílu. Sotva se prodralo mezi mraky, už rychle nahledávalo sněhovou pokrývku. Jarní velká voda již opadla, přišel čas toulet jarní přírodou. Začal jsem navštěvovat hrozně ležící ledňáčky, velky a kolmý hlíněný bích u kůšťálové horské říčky. Byl konec doby, nejvyšší čas.

Dokonale uschován v dobrém krytu jsem měl přehled po značné části povodí. A bylo na co se dívat, bylo tu živo. Každou chvíli se ozývalo ostré volání ledňáčka, letícího jako šíp nízko nad hladinou. Tu a tam usedl na větev vyčnívající nad vodu a dovolil mi obdivovat nádhernou svého peří. Klenot naší přírody — to není fráze, aspoň pokud jde o ledňáčka.

Z pozorování mě vyrušily dvě skryté a obezřetné se plížící postavy. Dva kluci. Chvilku jsem si je prohlížel. Měli dalekohled a předmětem jejich zájmu byli také ledňáčci. Chovali se tiše a ukázněně. Stále jsem nevěděl, co na kluky vymyslet. Mám se jim ukázat? Anebo raději zůstat v úkrytu, abych neopatrně neprozradil hnízdiště? Záhy bylo jasné, že se s nimi budu muset domluvit a zjistit, co všechno o lokalitě vědí a co hodlají podnikat. Bylo to nutné i proto, aby se zbytečně v blízkosti hnízda nezdržovali a nerušili hnízdící pár.

Opustil jsem svůj úkryt a začal se opatrně vyptávat, co zde dělají, nač mají dalekohled a odkud vlastně jsou. Sotva se mi podařilo získat je-

jich důvěru — děti leckdy bývají stejně plaché jako ptáci — s rozzářenými očima mi vyprávěli o ledňáčcích a jejich hnízdě i o mnoha jiných ptáčích obyvatelích tohoto panenského koutku. Hlavně čtrnáctiletý Jirka se ukázal jako dobrý znalec přírody a zasloučený informátor. Musel jsem s pravdou ven. Řekl jsem klukům

o svém úmyslu fotograficky zachytit život ledňáček a odpozorovat některé důležité údaje. Ukázalo se, že by oba rádi spolupracovali na tom zajímavém úkolu — a tak společný zájem vytvořil trochu nesourodou, ale sehranou trojici.

Chlapci z povzdálí hlídali hnízdiště a pádnými argumenty odvraceli kroky náhodných návštěvníků i nájezdy všetečných kluků z okolí. Pochopili ochranu hnízdiště jako svůj prvořadý a nesmírně důležitý úkol. Přesto, že se právě připravovali k přijímacím zkouškám na střední školu (udělali je ostatně s vyznamenáním), našli si čas na kontrolu lokality. A jakmile zahlédli naše auto, již byli u nás a všemožně pomáhali při stěhování těžké aparatury i všech náležitosti co nejrychleji a nejtišeji. A když jsem na celé hodiny zasedal do krytu ke své práci, mizeli jako dobří duchové, kteří splnili svůj úkol. Měl jsem jistotu, že nebudeme rušeni ani já, ani ledňáčci, kteří se s vervou chystali k hnízdění.

Nejprve přitěl konipas horský, sbíral si potravu sotva dva tři metry od krytu. To je vždy dobré znamení, předzvěst dalších zajímavých pozorování. Znamená to, že kolem je klid, že přítomnost fotografa stále obyvatele nijak neruší. Objeví se i jiní ptáci. Kos zápasil na břehu říčky s dlouhou žízálou, hrdlička si sbírala stavební materiál na hnízdo, v blízkém stromě neúnavně hloubil novou duti

nu strakapúd malý, zpěvem se připomínaly pěníce černohlavá i hnědo-křídla. Přilétl i šoupálek hledající potravu na kůře stromu. To všechno jsem však nemohl fotografovat. Musel bych pohybovat teleobjektivem a jeho velké sklo by mohlo reflexem zneklidnit ledňáčky. Vždyť jsem byl tady jen kvůli nim, všechny ostatní ptáky, doslova se nabízející, jsem musel nechat bez povšimnutí. Takový už je osud fotografa zvířat.

Záhy se však ukázalo, že rozhodnutí bylo správné. Vyplatilo se odolat pokušení. Ledňáček začal častěji nalletovat a usedal na větvi kmene, který přivlekla jarní velká voda rovnou pod hnízdiště. Ukázalo se také, že tu nehnízdí jen jeden pár. Zatímco jeden ledňáček již několik dní pilně nosil na hnízdo nade mnou rybky, do mé blízkosti přilétl na několik minut jiný ledňáček, stále volal a netrpělivě přešlapoval na kořenu čnějícím nad vodou. Byl jsem tak upoután jeho přítomností, že jsem docela přehlédl přilet dalšího ptáka, jak se záhy ukázalo, samičku. Sedla na jinou větev a stále volající sameček přilétl k ní. Chvilí přešlapoval, pak nadelší na příkrčivší se samičku – a předvedl mi, jak vypadá ledňáččí svatba. Sameček později odlétl, ale samička si probírala peří a stále sledovala hladinu pod sebou. Po chvíli se vrátil sameček. Nesl rybku uchycenou dlouhým

zobákem právě uprostřed těla a nabízel ji samičce. Ta ji po chvíli upejpání vzala a pozřela. To bylo ve chvíli, kdy jsem předělával fotoaparát, kdy jsem nasadil kinofilmový aparát s barevným filmem. Několik snímků zachytilo pomíjivou idylu. Chvatně jsem znovu přestavěl aparaturu, ale podobné situace jsem se již nedočkal ani toho dne, ani v příštích. Můj známý pár obsadil hnízdo asi osmdesát metrů po proudu v hlinité stěně zpevněné kořeny nahoře rostoucího stromu.

Mé stanoviště však bylo výhodnější, a tak jsem sledoval starousedlíky.

Nejkrásnější okamžiky jsem zažil tehdy, když ledňáček krmící mláďata přilétl s rybkou v zobáku, otočenou hlavou ven, usedl na oblíbenou větev ozářenou sluncem a volal svým ostrým hláskem. Vzápětí vletl jako střela do hnízdního otvoru, aby se hned zase bleskově vrátil na své místo. Tam si upravoval peří, chvilku poseděl a pak odlétl nízko nad hladinou. Jen slábnoucí hlas oznamoval, že se rychle vzdaluje.

Po těch napínavých chvílích jsem měl čas přemýšlet. Uvědomit si, jaké skvosty má naše příroda a jak se člověk sám o ně připravuje znečišťováním a otravováním vod i celého prostředí. Vždyť širá voda plná rybek je nejen lovištěm tohoto drahokamu našich říček a bystřin, ale i domovem mnoha nádherných živočichů. Stačí tak maličko – a všechno je pryč. Stačí pár hodin nedbalosti, nepozornosti, zlé vůle a všechny hlídky mých malých přátel jsou zbytečné. My všichni ztratíme něco, co se ničím nedá nahradit. Již jsme o mnoho přišli – vždyť i ten ledňáček, dnes vzácný klenot horských říček, býval kdysi běžným ptákem v celé naší vlasti. Teď je třeba usilovně chránit aspoň to, co zbylo. A tady musí pomáhat každý, i vy!

NE JEŽU VEN

Je pátek. Nedá mi to. Občas se koukám z okna pracoviště. Venku hřeje a jáse aprílové sluníčko. Vysává všechny zbytky zimy.

Nemůžu zůstat, prostě nemůžu - na beton pojeďu!

Jakmile padla, prchám domů. Městský autobus vynechám. Když spěchám, je to pěšky nejrychlejší /a taky se mím mačkám/. Vyházet z almary kanady, žracák. Srolovat spacák, po minulém sněžném vandru rozhozený /a stále trochu uzený a zavlhlý, ale ne moc/.

Peláším kolem davu na zastávce. Ještě by mě v kruté tlačenci ve dveřích městské dopravy urvali popruh od uzdy - jako minule. Říčný se řítím přímou čarou k nádraží. Jako vždy dřív než autobus!

Kam vlastně pojeďu? Na sever, na Meridu? Třeba tam bude nohejbalový turnaj. Na Jihlávce by taky mohlo něco být - ale zvadlo nemám. Co spíš jet na západ - nazdařbůh si projít čerstvým jarem vonící brdské lesy? Nebo na jih? Na Třisov a Dívčí kámen? Možná tam pod převisem zas narazím na partu patnáctiletých romantiků?

Nádraží vládne páteční odpolední zmatek. Co mělo odjet, už odjelo. Slunce zmizelo za čínžáky, taky chvíli prší, blíží se vlhká, chladná noc. Ale to mě neodradí. Jeďu přece ven!

Fajn by to bylo s kamarády. Zdravím cizí partu s bágly opřenými nerozhodně o sloup. Dvě vlasaté dívky, dva fousáči v maskáčích. Ahoj v odpověď. Jinak nezájem. Kolem se mihne Petr ze slezin - kam jedeš - ještě nevím - neviděl jsi kluky? S tím svým mrtvým dítětem se radši neukazuj!

Chci mu to vysvětlit, ale zmizel za vagony a už ho nenaždu. Taký nemají zájem. Co na tom, pojeďu sám!

Otočím se a padám do rukou ostrožákovi. Je posílen o hlídku Pomocné strážě VB.

"Váš občanský průkaz, prosím!"

"Ke komu jedete?" vyslýchá druhý.

"Jeďu dělat na zahrádě!" odpovídám. Přece jim neřeknu, že ven a pod širák! To by mě mohli zfleku vybrat! "Je hezky, tak je třeba rýpat zahrádku a sázet zeleninu!"

Koukají nevěřícně. Úřední ostraha železnic dlouho listuje mou občankou. Ale co naděláš, razítko zaměstnání i zdejší bydliště tam jsou...

"Když nikam nejedete, předložte nám vaši peronku!"

Lístek jsem si přirozeně nekupoval. Až jak se vyčastí, kam.

"Tak to bude 50 korun pokuty za nedovolený pobyt v prostoru nástupiště!" trvá na svém nádražák. Jsou spokojeni: Dostali jsme tě!

Stmívá se. Obloha tmavne. Ustupuje záři oken a pouličních světel. Ale zůstává jasná. Zas budou jiskřit hvězdy do chladu a zítra bude krásný, hřejivý den.

Vlastně je to fakt: Je nejvyšší čas zasít zeleninu. A sázet brambory. A taky s dětmi bych měl jít chvíli na hřiště. Aby věděly, že mají tátu.

Obracím a zkroušeně se loudám zpátky ulicemi. Teď už bych se vešel i do veřejného autobusového prostředku. I s úeskou. Ale nechce se mi. Ještě aspoň chvíli chci zůstat venku. Možná i dva, tři bloky si kvůli tomu zajdu.

Nejeďu ven.

K a s t e l á n

„Mordie, a to jste se tak rval pro mizernou pětikorunu?“

„Kdepak, prosím, pro těch pět stovek, co mám zašité ve spacím pytlí!“

„Tak napínat mě nemusíte, víte že nejsem zvěda-rej!“

Zach

„Tu, v nejkritičtějších okamžiku...“

M. Paša, Praha

„Pane hajný, někdo mně ukradl šaty.“

„Hm. A jste si jistá, že jste je měla, když jste přišla?“

M. Paša

PAMĚTNÍK. „Já, já když začal trampovat, tak byly v tomhle lese ještě stromy.“

Kreslil Sadoma

„Daleko nejezdí. Za chvíli bude oběd!“

M. Paša

„Neměl někdo z Vás svátek?“

???

„Že se mi ztratily tři husy a králík.“

M. Paša

devil: MARION,

TO BYLO V LÉTĚ - - PAMATUJEŠ ?

Byla noc, černá a chladná. Vraceli jsme se z trampu. Železniční pražce monotónně duněly pod zaprášenými kanadkami. Vpravo i vlevo černé obrysy lesa...

Hvězdy... A před námi dva v jejich záři kovově se lesknoucí pruhy. - - Dvě cesty, které se nikdy nerozcházejí... Mezi nimi jsme šli. Ty a já -

Jemný vánek přinesl silnou vůni pryskyřice a vlhkého mechu.--

Ten krok, Marion, kterým jsem překročil příkop železničního náspu, byl pudový, mimovolný. -

Oba jsme zůstali stát. - Ty nahoře - já dole. Tvé černé vlasy tvořily ostré kontury v rámci hvězd. Tělo bylo ve stínu. - A duše bojovala s mozkiem... Ani slovo jsme nepromluvili... Tvá bílá torna svítila tmou - fascinovala - - Pak se pomalu hnula: štěrk svezl se sotva slyšitelně s náspu - - a koleje byly překročeny - - -

A když noční vlak zaburácel tmou a jasná světla pulmanů klouzala po Tvé tváři, Tys už spala. - V dálce už dávno zmizelo červené světélko posledního vozu, a to byl čas, abych vstal a odešel - - pryč - daleko - kde bychom se již nikdy neviděli - - - Neučinil jsem toho! - -

A dnes? Dnes, když jsem Tě viděl v sálech v náručí těch plešatých mecenášů? - Když jsem musel úsměvem zakrýtí sevřené pěstě - dnes kašlu na všechny - - na věrnost - na lásku - na morálku - - -

Jako spráskaný pes jsem vyšel ze sálu - - - Myslíš, že něčeho lituju? - - Ano, toho, že teprve dnes chápu vrahy svých milenek . . .

Kubátův zákon

Na vznik a vývoj trampingu měly vliv v podstatě tři okolnosti: hned po první světové válce rozmach skautingu, z něhož odpadávali jednotlivci, nespokojení s jeho uniformitou /tkzv. divocí skauti/, dále rostoucí vliv západních filmů a literatury a z nich pramenící touha po dobrodružství a napodobení hrdinů, a konečně rostoucí racionalizace výroby, nezaměstnanost a zhoršující se životní podmínky. Tramping, zpočátku výrazně městská záležitost, se stal poznenáhlu módou, jeho proletářský charakter se měnil, začali trampovat i studenti, inteligence, venkov. Proti trampingu se rozjela tisková kampaň a množily se policejní zákroky. Trampům se připisovalo všechno možné, od znásilňování až po vraždy, jejich život v přírodě se líčil jako jediná orgie alkoholu, sexu a zločinů. Celá kampaň vyvrcholila v dubnu 1931 vydáním tkzv. Kubátova zákona. Zakazoval volný tramping, táboření mladých lidí bez oddacího listu atd. V té době se rozpoutala pravá bitva mezi trampy a československou policií. Tramping však už dosáhl takového rozmachu, že jeho odpůrci posléze změnili taktiku a začali si trampy předcházet, aby rozložili hnutí zevnitř. V časopisech se začaly objevovat trampské rubriky, pochvaly apod. Kubátův zákon byl však zrušen až Nejvyšším soudem v roce 1935.

W A B I

Foto J. Litomiský, Smiřice

ZÁKAZ VOLNÝCH SOBOT A NEDĚLÍ

Vztek na hrubou zlobu neseďá na divokého koně,
aby ostrými kopyty vybíjel vzbouřenou sílu.
Někde byly rozbity hlavy - nepláči pro ně,
tak to mám rád.

Smutek nad bídou také nesmí slzami hýřit,
někdy taková bída až k zalknutí naplní hruď.
Někde hoří nádherné ohně, vidím jiskry bláznivě vířit,
tak to mám rád.

Rány odevšad kolikrát popíší modřinou tělo,
někdy i sliny urazí víru a cit.
Kdesi mlátit a pořádně prý se mělo,
tak to mám rád, tak to má být.

Zuby se stisknou a vyrostou před slovy, která želářem zvoní,
ale ruce se mohou a musí rozehnat k boji.
Někomu stačí krvavý zápaď a někomu fialky voní.
Někdo je voják a někdo se bojí.

Pupky zarostlé sádlem a nalité chlastem přemoudře rostou a kynou,
někdy se také otevrou vzaďu nebo hubou k rozumné řeči.
Možno se divit, že statkář, fabrikant, poslanec nebo ministr jinou
hovoří mluvou a že mají zálibu v jiné a jinaké smyslné křeči?

Prostý člověk s normální hlavou brodí se u nás podivným kalem.
Ještě štěstí, že ví o lepším a jistě blízkém šťastnějším světě.
Hladové dršťky se nemohou nachlemstat v našem rybníku malém,
jedna druhou požírá ráda a lehčej v masitou papulu kvete.

Někdo je voják, ahoj, a rozumí dobře své síle a zbrani.
Někdo je slaboch, a tomu prospívá žvýkati hozené stlaní.
Někdo je v o j á k - a proto už nechce si na vojnu s vojáky hrát.
Dovede uhodit - zapálit - rozbít, a tak to mám rád.

Věčně to nejde
dusit se přemírou žrádla a ukájet stařecké chťiče.
Jednou to přejde,
neboť mládí má vlastnické právo na zázračné klíče
ke svému nitru a ke svému srdci.

B E N E D A / z T r a m p a 1 9 3 1 /

ČERNÁ RUKA SE PŘEDSTAVUJE

Ivane, vstávej. Je čas, aby tvá družina vařila snídani.

Já dojdou pro mléko, a ty zatím zatop v kamnech a postav na kávu.

To to nechce dneska hořet! Takového kouře...

Jako by mi někdo seděl na koleně. Raději se tam podívám...

Já to věděl! A, hele, nechal tady otisk své ručičky.

Nový pozdrav! Mně se zdá, že tu Černou ruku protáhneme komínem, aby byla celá černá.

Ivan se vracel s mlékem. Netušil, co se Jožkovi přihodilo.

Ale, běda! Někdo našel lávku a Ivan skončil v potoce. Všiml si, že na lávce byl jakýsi otisk.

A jé, Ivánek se koupal. Co tak brzy poránu? Ivan se rozzlobil. Myslel, že lávku mu podfílil Jožka.

Co, já že jsem něco podfílil? Lopotím se s kamny a podívej, co se stalo!

Při snídani vyprávěli oba chlapci své ranní dobrodružství ostatním.

Víte, kluci, když je tedy tak, ukáží vám také něco.

DALŠÍ OBJEV JISKROVCŮ

„Další zpráva od Černé ruky. Začíná to být napínavé!“

„To by tak hrálo! My — a někoho se bát!“

„Teď si to mohou všechna strašidla přecít. Mají to černé na bílém!“

Do večera byl klid. Až Vendovi, který jel z města, nasypal někdo na cestu napínáčky.

„Postavíme dnes na noc hlídky. Jistota je jistota!“

„Co to tam svítí? Že by ztrouchnivělé dřevo?“

„Vypadá to jako nějaká lebka...“

„A já, Černá ruko zase straší, ale na mne si nepřijde.“

„Tak mne přece doběhli. Odlákali mne, aby to tady mohli napsat.“

Pak zase byl klid, až při dopoledním koupání...

... viděl Venda provázek, který visel do vody.

Byla na něm chycena ryba. Zřejmě práce nějakého pytláka.

KRESLÍ DR FISCHER

POKRAČOVÁNÍ

MIRKŮV PLÁN

„Rybu zase pustíme. To tady měli určitě políceno nějaký pytláci“

„Začíná už toho být trochu moc. Nej-
dříve Černá ruka a teď i pytláci.“

Odpoledne šli chlapeči na své koupa-
liště. Jožka cosi zpozořoval.

Potok nápadně stoupal a plavaly na něm
kusy dřev. „Rychle k naší přehradě!“

„Kluci, po vodě pluje láhev. Že
by nějaké poselství? Skočím tam
pro ni!“

Ostatní zatím doběhli k hrázi, kterou
zadržovali vodu na koupání. Byla pro-
tržena!

Ve vylovené láhvi byl skutečně nějaký papír.
Nová zpráva?

Situace se vyjasňuje. Černá ru-
ka a pytláci jsou totéž.

Mírek přišel na dobrý nápad: Na
zítřejší táborák se pozve vesnice.
Černá ruka jistě přijde.

U Jiskrovců nebylo nikdy od slov da-
leko k činům. Jožka namaloval plakát
a...

...hned jej šel s Mirkem vyvěsit do vsi

„Viděls, Mirku, ten zájem?“ —
„Jen aby přišli ti hlavní.“

U TÁBOROVÉHO OHNĚ

„Tak jsem zvědav, zda se večer ta slavná Černá ruka objeví.“

Vtom dopadl nedaleko hovořících chlapců šíp.

„Tak se máme na co těšit. Večer přijdou!“

Již odpoledne chlapci vše připravovali na táborový oheň.

Vedoucí tábora uvítal vesničany, zatím co chlapci vyhlíželi Černou ruku.

Program byl pestrý. Největší úspěch měly „Báby z gumy“.

Na závěr vyzvali Jiskrovní vesnické chlapce k soutěži ve zpěvu.

Ti se nejdříve zdráhali, ale pak si jeden půjčil od Ivana harmoniku a začli.

Všichni byli překvapeni jejich pěkným zpěvem. Vesnice zvítězila. (Ale kde zůstala Černá ruka?)

Táborák skončil a nikde nic. Až Zdeněk našel malou zprávu. Byla to výzva ke schůzce.

„Přece se nebudeme bát.“ — „Táhně na rozcestí jsou. Jdeme!“ — „Co nám chtějí?“

„Nezlobte se. Vyváděli jsme hlouposti, protože jsme vás chtěli odtud dostat. Ale přátelské přijetí u táboráku a naše vítězství vše změnilo. Budme kamarády!“

Rosa stačí k životu

Dobrou čtvrtinu souše pokrývají oblasti, které nazýváme pouštěmi. Vyznačují se mimořádným nedostatkem vláhy, prší tam velmi málo nebo vůbec ne, ale přesto zdaleka nejsou bez života. Naopak, některé části pouští překvapují množstvím zajímavých rostlin i živočichů, i když musejí čekat na déšť celý rok nebo ještě déle. A přece je jisté, že se žádný živý organismus bez vody obejít nemůže. Jak to tedy dělají? Jejich zbrani proti ničivému suchu jsou dvě schopnosti: první je umění šetřit vodou a druhou jsou rozmanité způsoby získávání vody ze zdrojů zdánlivě zanedbatelných. A takovým zdrojem může být i pouhá rosa.

Pro podnebí pouští je typické prudké střídání teplot. Ve dne je písek nebo kamení tak rozpálené, že se člověk o ně spálí, v noci bývá citelná zima. Rozdíly mezi denní a noční teplotou dosahují 20, 30 i více stupňů Celsia. A jak víme z meteorologie, při prudkém poklesu teplot se vodní páry obsažené ve vzduchu na chladnějších předmětech srážejí v podobě vodních kapiček — rosy. Vzduch pouští bývá ovšem velmi suchý, ale na celé zemi nenajdeme místo, kde by se relativní vlhkost rovnala nule. V každém vzduchu je něco vodních par, tedy i nad pouštěmi, zejména tam, kde vanou větry od moře, od velkých řek nebo i od slaných jezer. Při mořském pobřeží se nad písečnými dunami vytváří dokonce mlha, která zanechává na písku, kamení i na rostlinách bohatou rosou — a ta stačí k životu početnému společenstvu rostlin a živočichů.

Vlhkost usazenou na kamenech využívají drobné řasy, rostliny dovedou vstřebávat vodu povrchem svých listů, a pokud jde o živočichy, ti mají celou škálu způsobů, jak si opatřit dostatek vody ze zdrojů tak nepatrných, jako jsou drobné kapičky vláhy unášené větrem.

K nejzdatnějším obyvatelům pouští patří různé druhy brouků potemníků

Onymacris unguiculata
saje rosu z rostlin

Lepidochora hrabe chodby v písku

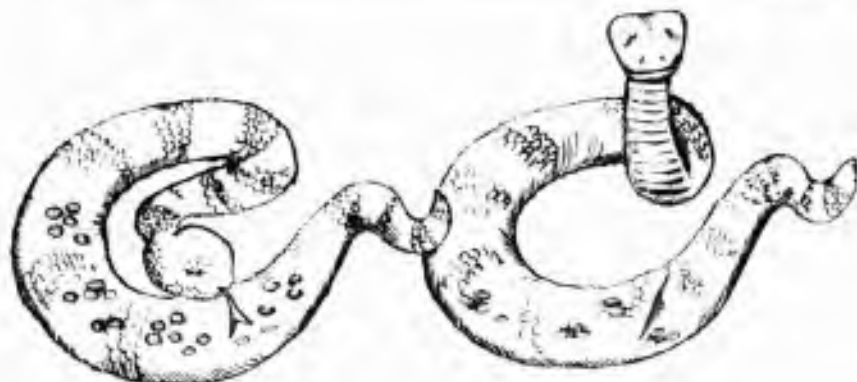

Onymacris pije rosu sraženou na těle

(čeleď Tenebrionidae), tedy příbuzní našeho běžného škůdce, jehož larvy, „mouční červi“, dovedou natropit nemalé škody. Není to náhoda, umění hospodařit s vodou se hodí stejně v poušti jako v poměrně suchém prostředí skladišť a spiží. Pouštní potemníci jsou na tom ovšem hůř, protože jejich potravou často bývají vyschlé, větrem do písku zanesené zbytky rostlin. Museli se tedy naučit opatřovat si nějak vodu. Některé druhy jednoduše v noci šplhají na stonky rostlin, vyhledávají kapky rosy a vysávají je. Jiné druhy nastavují nočnímu vánku tělo vysoko vztyčené na dlouhých nohách. Protože zadní nohy jsou delší, je zadek vyšší než hlava a kapky vody, které se srážejí na spodní straně broučích těla, stékají rovnou do úst. Tento způsob napájení může vypadat dost neefektivně, ale je fakt, že brouk takto dokáže nashromáždit a vypít množství vody, které odpovídá šestině až třetině jeho váhy. Jiné druhy brouků si hloubí na návětrných svazích malé trychtýřky nebo příkopy, kde se voda zachycuje. Ti nejzdatnější,

příslušníci rodu *Lepidochora*, vytvářejí příkopy napříč čepinami, zalomené podle směru větru, a na místech, kde se uchycuje nejvíce vláhy, zatarasí příkopy odpovídající šířce jejich plochého těla a rovnou nasávají sražené kapky.

Hmyz je ovšem drobný a mnoho vody nepotřebuje. Avšak i větší živočichové dovedou žít jen z rosy. Například zmije z pouště Namib (*Bitis peringueyi*), která žije zahrabána v písku, v noci vylézá a svinuje se na povrchu písku. Padající rosa se zachycuje na jejích šupinách a zmije ji čas od času sbírá jazykem. Po tom zpravidla zvedá hlavu, aby voda nashromážděná v ústní dutině snáze sklouzla jícnem do žaludku. Scinkové zase chytají kapky vody na svou plochou hlavu a dovedou v žaludku nashromáždit značné zásoby vody. Voda v rostlinách i v tělech těchto menších zvířat pak je zdrojem, který zásobuje různé dravé druhy, od malých limyžů žravců až po šelmy a dravé ptáky. A tak je rosa v poušti vlastně daleko důležitější než řídké oázy nebo ohčasná dešťová přívaly.

Zmije *Bitis peringueyi* sbírá jazykem rosu z hřbetních šupin a zdvižením hlavy ji polyká

"Zápas!" zvolal šerif bez přechodu, bez spojovací myšlenky. Fred a Eda se svlékli do půl těla a postavili se proti sobě. Fred byl o dobrých deset kilo těžší. Šel do zápasu tak, jako jiní vyprávějí své příběhy. Neměl příběh ve slovech, měl ho ve svazech. Na Edovi bylo vidět vzrušení, dalo se tušit i to, jak se je snaží potlačit. Jako by zápasil ne pro radost ze zápasu, ale o něco. Třeba zápasil o prestiž, možná o starý účet. Byl to chlapecký zápas, při některých chvatech se zdělo, že prasknou kosti. Šerif a jeho zástupce se pohybovali jako kočky kolem zápasících chlapců, hbitě a ostražitě jako ringoví rozhodčí při boxu. Každou chvíli některý z nich ostře zvolal: "Suroviš!" Zápasníci ustrnuli nehybně v gestu, které započali. Bylo to fantastické. Takovou kázeň nevidí divák ani na sportovištích, kde jsou pravidla zápasu přesně dána. Když všichni kamarádi posoudili, jak vypadal chvat a zda zápasníci přestoupili normy slušnosti, které lidem přišedším zevně lesa nebyly docela srozumitelné, zápas pokračoval tam, kde přestal. Kočka skicoval jako divý. Zápasili snad půl hodiny. Diváci se rozpalovali, někteří fandili Fredovi, jiní Edovi, nebezpečné chvaty a bolestivé rány odsuzovali obojí, padni komu padni. Zápas trval do vysílení slabšího. Skončil tak, jak musel skončit - Fred položil Edu na lopatky. Byl o těch deset kilo těžší. Odešli spolu k potůčku omýt si pot, špínu a šrámy. "Aby se tam neservali doopravdy," pošeptal Budílek šerifovi. "To se v opravdovém míru nedělá," odpověděl šerif bezstarostně a myslel to asi bez jakýchkoli podtextů.

TECHNOLOGIE STAVBY PTAČÍCH HNÍZD

KÁMEN

KORMORÁN

DŘEVO A KŮRA

BŘEHULE

HLÍNA

HANČÍŘÍK

Hnízda zděná

Hnízda lepená

JÍŘIČKA

Hnízda zazdivaná

ZOBOŘOŽEC

PLAMENÁK

HAJKA

Hnízda vystlaná

VLASTNÍ PRODUKTY — SLINY — PEŘÍ

KLECHO

RÁKOSNÍK

KREJČÍŘÍK

Hnízda šitá

VLHOVEC

SNOVAČ

ROSTLINNÁ VLÁKNA A LISTY

Hnízda tkaná

SALANGANA

Hnízda lepená

MRAVENEČNÍK

Arkady Fiedler (přeložila Irena Dvořáková)

Nešťastným kuchařem naší výpravy byl Stanislav Dabrowski, patnáctiletý syn váženého kolonisty z Candido de Abreu. Říkám nešťastný, protože nám nikdy nedovedl vyhovět a každý si na něm vyléval špatnou náladu. Byla to jeho tragédie.

Pud sebezáchovy, který se v pralese projevuje bezohledněji a brutálněji než jinde, se u nás omezoval na jedno — totiž aby žaludek dobře pracoval. A tak, když nám Stašek předkládal nestravitelné fazole a nedovařené maso ulovených papoušků, měli jsme zato, že zákon pralesa na nás požaduje, abychom chlapce hubovali a spírali mu za nemocné žaludky. Každý jiný člověk by na Staškově místě už dávno opustil tak vyhraněnou chůsku, ale on vytrval, poněvadž otec ho vychovával v dobrých tradicích a chlapec byl citlivostivý a chtěl pomoci polské zoologické výpravě. Proto neutekl a jen si občas potají zaplakal.

Zasedli jsme si na Staška a nakonec jsme byli přesvědčeni, že není jen mizerný kuchař, ale vůbec učitelný budižkničemu. Když se jednou na pár dnů podíval domů, chytil tam několik set motýlů a celý rozzářený nám je přinesl. Sotva se Wisniewski na kořist podíval, hned Staškoví ostře vyčínili:

„Pro pána krále! Vždyť jsi nám přinesl samou chamrad! Tebe tak k něčemu pustit...“

Byla to krajní nespravedlnost. Ale tak tomu bylo stále, až nastal den, kdy na cestu Staškova života vstoupil mravenečník.

Naše výprava tehdy dospěla k řece lval poblíž jejího přítoku Jacare a my jsme se ubytovali v chatrči domorodce Franilška Gomcalvesa. Bylo nás tenkrát

— když nepočítám Staška — osm mužů a měli jsme lovit tapíry a jaguáry v lesích na protějším břehu řeky.

Spali jsme všichni v chatrči na zemi. Jednou časně zrána nás vyburcoval ze spaní pekařský řev. Do chatrče se vevalila v zápasu jakási dvě těla. V prvním okamžiku — v přítmí — jsme nevěděli, co se děje. Ale hned jsme vyskočili, když jsme viděli Staška, jak drží za ocas mohutného mravenečníka, kterému Brazilci říkají „tamandua mirim“. Stašek supěl, ale mravenečníka, velkého jako Jezevec a kladoucího zuřivý odpor, nepustil.

Jak se to stalo? Stašek vstal toho dne jako obvykle před svítáním a vydal se pro vodu k potoku, který tek l v houštinných za chatrčí. Když se vracel, spatřil na stezce mravenečníka. Jak si vykraňu je rovnou k němu. Mravenečník si chlapce ani nevšiml a přešel kolem něho, dlv se o něho neotřel. Staška se zmocnila lovecká vášně. Odvážně chytil mravenečníka za ocas a s nadlidským úsilím ho zvedl a pak s ním praštil o zem. Moc to neúčinkovalo. Stašek neměl tolik síly, aby si se zvířetem sám poradil, a celé dobrodružství by pravděpodobně skončilo mravenečnickovým útekem, nebýt toho, že uviděl na zemi pořádný klacek. Nepustil mravenečnickův ocas a jen dával pozor, aby ho mravenečník nesevřel předníma nohama. Pak popadl klacek, několikrát jím uhořil protivníka po hlavě. Mravenečník, zcela omráčený, se nechal odvést do chatrče.

Nastal nepopsatelný zmatek. Někdo popadl mravenečníka za ocas, ostatní se ho pokoušeli spoutat, ale marně. Mohutnými drápy na předních nohách provazy zpřetrhal, jako by to byly tenké nitě, a když jsme se mu pokoušeli bodit na

krk smyčkou, jedním rázem ji s krku srazil. Někdo přitáhl bednu. Ale neklidný host bednu popadl a rozmlátil, dřív než se nám podařilo strčit ho dovnitř. Nakonec jsme na něho vyzráli. Dali jsme ho do prázdného měděného kotle.

Zápas s mravenečníkem provázelo ve selé pokřikování a nechyběla mu komičnost. Buď jak buď, osm statných mužů se takřka čtvrt hodinu potýkalo se zarputilým zvířetem, se kterým se Stašek vypořádal za deset vteřin. Zatím Stašek stál u stěny celý bledý a s rozzářenými očima.

Když zmatek ustal a my jsme se poněkud vzpamatovali, přistoupil jsem k chlapci, podal mu ruku a srdečně mu řekl:

„Stašku, jsi chlapík!“

Stašek vycítil v stisku ruky upřímné uznání, ale nemohl ze sebe vypravit ani slovo a rozplakal se jako dítě. Tentokrát to nebyly slzy lítosti, ale radostného dojetí.

Zatím Staškova kořist seděla v kotli ti chounce jako pěnía. Když jsem opatrně nadzvedl poklici, spatřil jsem vězně celého schlplého a s předními packami na očích. Vypadal, jako by se hanbou ani nechtěl dívat na svět.

Ze všech zvířat, která kdy výprava chytila, uchoval jsem si nejmilejší vzpomínku na mravenečníka. Vždyť se u nás objevil jako dobrý duch, aby pomohl Staškoví. Když splnil svůj úkol — zmizel, iak se na ducha sluší. Nám dospělým připomněl, že i v pralese máme mít srdce na pravém místě. Byl to prostě dobrý a zasloužilý mravenečník.

KDE UMLKAJÍ TRANZISTORY

ANEB OTCOVÉ A JEJICH DĚTI

— Je tu ještě nějaká dvojice, která něco umí? — a na malé jeviště se dýmem cigaret, mezi nedopitými půllitry prodlírá další pár. Tady umlkají všechny tranzistory, reprodukováná hudba se nepovažuje za zábavu. Poslechu hodný je jen ten, kdo je schopný sám něco vytvořit, zarecitovat, zazpívat, zahrát. Sborové — umí — umí, je nejvyšší odměnou.

Trampská osada ČERVÁNEK slaví své 25. výročí. Škoda, že v hospodě. Lépe by jim bylo venku. Lépe by jim bylo, jen kdyby směli. Místní kapacity to však zakázaly. V lese se jim chuligáni houfovat nebudou. Co naplat, že těm „chuligánům“ je dnes přes čtyřicet — za pětadvacet let zestárne i tramp — a ti mladí, že jsou vesměs děti, kdysi jako pták svobodných trampů.

Osadu ČERVÁNEK navštívil i dramaturg Československé televize a scénárista pásma POTLACH KOLEM TÁBOROVÉHO OHNĚ, Gustav Oplustil. Dělat trampský pořad by měl být svěřen trampům, právě tak jako pořad o kominicích kominíkům, o holičích holičům. Co však naděláš, soudruh Oplustil je dramaturg a ne muž sta řemesel a zálib. Musí tedy do prostředí alespoň nějak vniknout. A když už tedy není trampem scénárista, bude jich hojnost mezi účinkujícími. Bývali i nyníější, otcové i jejich děti.

Trampským zvyklostem zůstali věrni dnes prošetřivší WESTMENI, jejichž vedoucí s. Špaček pracuje v tiskárně Naše vojsko, s. Baštař nás svého času úspěšně reprezentoval v lukostřelbě a s. Škábu mnozí znají jako jednoho z „Bakalářů“. Tato skupina je sehraná od 15 let a má za sebou více než 50 nahranych desek. Už dávno vychladly jejich pistole..., ale šlágr, který zpívali, je v jejich podání stále živý.

Z krásného údolí, nebo od nějakého rybníku budou 14. srpna zabírat kamery nejen WESTMENY a trampy z ČERVÁNKU či novou skupinu mladých dělníků z internátu, kteří si říkají OLD WESTERN. Mezi trampy se počítá i člen Národního divadla Bohumír Vích, který přeruší dovolenou v osadě ZTRACENKA, aby mohl předvést svého oblíbeného SONNY BOYE. Z této osady uvidíme ještě další „reprezentanty“, Jardu Štercla, Setlery, Evu Olmerovou.

„...táhneme Posázavskou stezkou a utábojujeme se pod Třebsínem „Na chlívu“, tam, kde je dnes velká osada Rakousy. Jsme vyzbrojeni stanem, mojí kytarou, na kterou umím tři akordy a zpěvníčkem, do kterého si každý z nás zapisuje písničky skautské, trampské, kabaretní i šlágry, tak jak tehdejší dobou šly. Vyrábíme stolek, lavičky, táborový kruh, zakládáme osadu „Oklahoma“, jejíž se stávám prvním šerifem. Je tu Stanley, Penny, Vikina, Rita, Zolína, Vánočka a Strejda, který má velký vliv na náš osadní zpěv. Je to starý tramp a povoláním člen orchestru československého rozhlasu.

Pokouším se o první písničky. Jednu z nich píši na počest starých kamarádů „Nezapomeň hochu“. Začínáme rozvíjet rozsáhlou činnost. Jsme zváni na potlachy do jiných osad — jezdíme, zpíváme. Naše volejbalové družstvo pod vedením kapitána „Amerikána“ si odnáší vítězství z několika turnajů. Zakládáme pěvecký soubor, ve kterém je „Mnich“, „Jerry“, „Kaktus“, já a dnes již velmi dobře známá zpěvačka Eva Olmerová... našim posledním úspěchem bylo druhé místo v celostátní soutěži trampských sborů v pražské Lucerně.“ píše Karel Sehnoutka.

I jeho písni, tak blízké moderní lidové tvorbě, v televizním pořadu uslyšíme.

Něco umět, něco sám dokázat, žít volně a po svém — to je heslem všech trampů hodných toho jména. Z bývalých lesních mužů jsou dnes přísní otcové, lidé, kterým úcta k přírodě pomohla i v životě. A jejich děti po nich přebírají regule, podle nichž je nesvodobno opékat nad otevřeným táborákem špekáčky, či házet do něho smeti.

A co chuligáni?

Ty najdete na tanečním parketu právě tak jako v lesním zákoutí. A potom, chuligáni nezpívají, ti umějí jen hulákat. Až tedy uvidíte v srpnu pořad o trampské písničce, bude to současně pořad o těch správných trampech, o otcích i o jejich dětech, o těch, kteří si zpívají pro radost, když umlkají transistory.

VERA TROCHTOVÁ

Když bylo těmto WESTMENŮM patnáct, nehlkali jim chuligáni. Tehdy to slova ještě nikdo neznal. Ale všem po chuti nebyli ani tenkrát.

Ze starých
trampských
rubrik:

TRAMPSKÝ SLABIKÁŘ

VYTAPENÍ STANU

Kdopak by nechtěl mít za chladných nocí ve stanu příjemné teplo? Zpusob, jak takové teplo získat, je několik. Jednak si můžeme stan vyhřát pomocí petrolejových, lihových a jiných vaříčů. A když vaříče nemáme, postačí nám i svíčka — ovšem v tomto případě nezapomínejme na bezpečnost! A co si takhle vyhřát přímo lůžko? I to je možné. Stačí si jen do kusu pokrývky či hadru zabalit láhev s teplou vodou, ohřáté kameny nebo cihly.

PEC Z HLINY

Nemáme-li možnost vyhrabat si pec v břehu, postavíme si ji z hlíny. Použijeme k tomu účelu bedničky bez víka, jejíž jednu kratší boční stěnu odrazíme. Bedničku položíme dnem vzhůru a do dna vyřežeme otvor, na který při stavbě postavíme kůl. Takto upravenou pec obložíme hlínou, spojenou podle možnosti plevami. Pak kůl vytáhneme a vzniklý otvor nám slouží jako komín. Posléze pec pomalu vypálíme, aby nám nepopraskala. A po vypálení popel vyhrabeme, vložíme dovnitř pekáč, oba otvory ucpeme a můžeme péci.

"ZÁPISNÍK"

P R O U D

Pocity vody potoční
Mladé ve svém koloběhu
Se mijejí se starými kořeny
Ohlodenými dotykem atmosféry

Je pouze několik otázek
Vždy stále stejných
A uchvacujících postupem vpřed
Na cestě k hledání

Nechceme vidět cíl
Je pro nás daleko
V záhybech myšlení
Na prahu věčnosti

Je pouze několik otázek
Ale žádné odpovědi

Ř e š e t l á k

MIKROROZHOVOR

S BEDŘICHEM NIKODÉMEM

nahráno na deskách Supraphon

HOUPY-HOU

hudba BEDŘICH NIKODÉM
slova KAREL RŮŽIČKA

Vaše písnička Houpy hou, otištěná na této stránce, přežila úspěšně několik desetiletí. Jaké je tajemství úspěchu?

Není to žádné tajemství, když skladatel ví, pro koho ji píše, když zná, jak se říká, duši svého posluchače. Má-li rád lidi, dává jim písničku jako milé pohlázení. Samozřejmě, vždycky to nemusí vyjít a lidé písničku prostě nepřijmou. Ale i to se dá dost předem odhadnout – zkouškou na malém okruhu posluchačů. Když jsem například psal písničky pro děti, připravil jsem jich 10 a zahrál je dětskému souboru ve Vrsovicích. Zpíval jsem je s dětmi, díval se přitom na ně a potom si s nimi povídal. Brzy jsem poznal, která z těch deseti bude mít úspěch. Děti jsou upřímné a když mi některý z těch kluků řekl „pane Nikodém, to není ono, to se špatně zpívá“, tak jsem tu písničku raději zahodil. Z deseti zbyly dvě, ale ty se potom líbily většině dětí. Takhle to dělá většina skladatelů i někteří zpěváci. Když jsem mluvil s Cliff Richardsem, řekl mi, že před soutěží Eurovize vykoušel před publikem 110 písniček a

z těch potom vybral jedinou. Není to podobný postup?

Ale vraťme se k Houpy hou. Kdy a jak vznikla?

V roce 1930 jsem studoval v Praze na elektrotechnice. Bydlel jsem v YMCE a tam jsem se seznámil se členy jazzového souboru Smiling Boys Band a začal jsem s nimi hrát. Tenkrát byl velký nedostatek původních českých skladeb, většinou se přejímaly populární melodie z prvních zvukových amerických filmů. Houpy hou byla vlastně jedna z mých prvních věcí. Zpíval ji tehdy můj kamarád Oldřich Kovář. Po prvním vysílání v rozhlasu jsme dostali tisíce dopisů od posluchačů, kterým se líbila. Z té doby mám ještě jednu vzpomínku. V roce 1932 se hrála v Praze opereta Jaromíra Weinbergera „Apropó, co dělá Andula?“ Setleli v ní zpívali i Houpy hou. Byl to největší úspěch té operety, často museli dvakrát, třikrát opakovat. Jenom nikdo nevěděl, že je to ode mne, a tak jsem nedostal ani volňásek do divadla a musel jsem si sám koupit místo k stání na galerii.

Hrála se Houpy hou i v zahraničí?

Ano, byla natočena v Německé spolkové republice, Maďarsku a Francii pod původním názvem.

Děkujeme za rozhovor a na shledanou,

trampský waltz

Tempo di waltz

muž

Hu-ři fe-ka hu-ři tmou,

pl-seň svo-ji du-ma-vou proč jsi má mi-lá, hla-vu zmá-mi-la

mnou, Če-kám na tě, děv-če mé v ši-rou dá-li pů-jde-

me, ne-mu-síš se bát, srd-ce choi-ti dát své,

1. Hou-py hou, hou-py hou, na vlnách se ke-ňu hou-pá, pí-seň má ke hvězdám
2. A já smou ky-ta-rou je-de-me tak, no-cí sa-mi až nás pí-seň fe-ky
3. Kde je má o-sa-da, kde je štěr-tí ka-na-rá-di, dál-ka mo-je srd-ce

1. A7 D 2. A7 D D7

stou-pá hou-py hou zná-mí, hou,

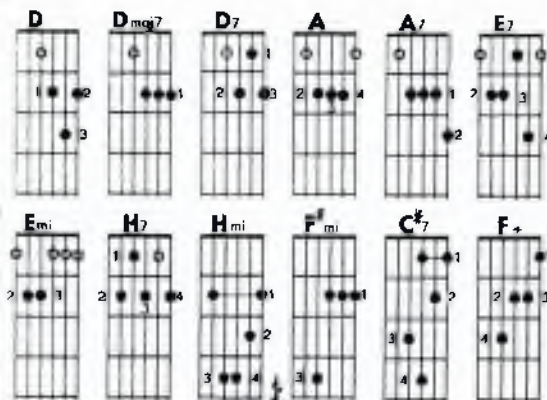
Dév-če mé bí-lé, jen o to-bě sni-vám, do vln když smut-ných

Emi dal al to Coda n

CODA

v pod-ve-čer se dí-vám, svá-dí hou-py hou.

© Editio Supraphon • Praha – Bratislava 1957

„Ježíšmarjá, já mám v rucksaku červený víno!“ Evžen Seytek

Vidíš, tady ležel tlustý Robert. Kde ten si lehne, tam tráva neroste.

„Chtěl bych revolver asi tak pro šest osob!“ M. Nezvada, Praha

„A koukej něco chytit — alespoň potápěče.“ Nakreslil M. Paša

„Já ji, člověče, nerozumím. Vona mňouká angorsky.“ M. Paša

NA LOKÁLCE.

„Lojzo, praskla nám brzda, můžeš vybírat rychlíkovéj pšiplatek.“

Z. Grund, Praha

KONEC PISTOLNÍKA KIDA

„... a poznáv vaši nesmírnou odvahu, dávám vám svoji dceru za manželku.“

Medfický

Východiško z nouze. Farmáře vyrušil ze spaní šramot, který vycházel z kurníku. Přehodil přes sebe starý kabát, ozbrojil se revolverem a vyšel na dvůr.

„Kdo je tam?“ zvolal směrem ke kurníku.

Žádná odpověď.

„Kdo je tam?“ zvolal znovu.

„Tak dobrá.“ řekl farmář, „ještě jednou se ptám, kdo je tam, sice střelím!“

Teprve nyní se ozval třesoucí se hlas: „Nikdo, jenom my, slepice.“

TRAMPSKÉ KLUBY,

OBHRANNÉ VÝBORY a ČASOPISY .

S rostoucí oblibou trampingu koncem dvacátých let začaly okolo r. 1928 vznikat trampske kluby, v nichž se trampové scházeli i v době mezi víkendy a pořádali večery, sleziny s kulturním programem a potlachy. Kluby byly oficiálně hlášeny, a jen v Praze jich bylo ke třicítce. Byly převážně protifašisticky zaměřeny, pořádaly i manifestace,

a proto byly za okupace zrušeny.

Stejně pokrokovou úlohu hrály Trampské obranné výbory.

Začaly vznikat ve třicátých letech ještě před vydáním Kubátova zákona a bojovaly proti němu. Aktivně vystupovaly proti fašismu /např. pro interbrigády do Španělska získaly okolo tisíce dobrovolníků/. A tak, stejně jako Kluby, byly i Obranné výbory za okupace rozehnány. V třicátých letech byla také založena Unie trampských osad a klubů, jejíž tribunou byl časopis Ahoj na sobotu. Zajímavé je, že byla zakázána až po atentátu na Heydricha v r. 1942, tedy tři roky po Klubech a Výborech.

V tehdejší době vznikly i první trampske časopisy. V roce 1929 vznikl čtrnáctideník TRAMP, v jehož redakční radě byli mj. Géza Včelička, Franta Šerif, Karel Melíšek. Časopis byl výrazně proti všemu, co dělalo z trampingu měščíáckou selanku či naopak zločineckou organizaci. Měl páteř a velkou oblibu. Zanikl na podzim 1931.

List Naše osady /v red. Bob Hurikán/ vycházel v letech 1929 - 1930, časopis Naše stezka 1930 - 1931. Později vycházely již jen trampske rubriky v různých časopisech.

Z nejnovější historie trampských časopisů:

TRAMP /září 1965 - březen 1971/, Jižní stezka /1967 - 1970/, STEZKA /1968/, Trail /1969 - 1970/, Tulák /1966 - 1969/, Camp /1966 - 1968/, Kamarád /1966 - 1969/, Zálesák /1968 - 1970/, Pacifik Expres /1969/, Trampske písničky /1969 - 1971/.

Jinak různé neoficiální "domácí" plátky v malých nákladech /desítky až stovky ks/. Např. DÝM, TOTEM, SEM-TAM, KURÝR, O.T.A., ZVITOK, PAJDA, ŘÁDKY, LOKÁLKA aj.

J. Stříbrný, Praha

K, kteří nám kážou mravnost

Dvojetihodný orgán malého českého člověka "Národní Politika" a jiné neméně ctihodné orgány přinesly zprávu o novém chystaném opatření proti trampingu a campingu. Politička vedle citování chystaných opatření, zákazu volného táboření a podobně, velmi si libuje, že jest již nejvyšší čas, aby toto nařízení bylo vydáno, neboť mládež nejen s tím, co na trampingu vidí, ale co z bud a stanů slyší, bere strašnou mravní úhonu.

Hele, hele "Političku"! V témže čísle přináší na 30 insertů me-sérských salonů. Několik insertů, kterými hledá "mladá paní" menší půjčku pod značkou "vděčná" a pod. jiné umravňující inserty.

UPÍRÁME VÁM, PÁNOVÉ, PRÁVO KÁZAT O MRAVNOSTI! UPÍRÁME PRÁVO KÁ-ZATI O MRAVNOSTI VŠEM, KTERÍ REPRESENTUJÍ DNEŠNÍ SPOLEČENSKÝ POŘÁDEK!

Společenský pořádek, který přinucuje, aby v jednom bytě, v jedné díře spalo několik rodin s dětmi pohromadě, s dětmi, v kterých v nejútlejším věku ubíjen jest cit a mravnost. Upíráme právo mluvit o mravnosti těm, kteří stavějí luxusní ministerské paláce, zatím co v nemocnicích leží chudáci na zemi a po chodbách za těch nejprimitivnějších hygienických opatření. Upíráme právo mluvit o mravnosti starým padourům, kteří při spatření ženského lýtka slintají. Upíráme právo mluvit o mravnosti představitelům dnešního prohnílého společenského pořádku s jeho každodenními zlodějskými aférami, v kterých jest veřejný statek na úkor pracujících promrháván v barech, hernách a hodinových hotelech. Nemluvte nám o mravnosti vy, kteří jste k nám zanesli mravy ze spojenecké Francie, při kterých při pouhém doslechu zvedá se žaludek. Vydejte nařízení o mravnosti mezi vámi a polovina vás bude v kriminále. Nám o mravnosti nekažte! Nás nahé tělo naší družky nebo druha nerozčiluje tak, jako Vás rozčiluje pornografická literatura, kterou vydáváte.

Vaše kázání a nařizování o mravnosti má jeden účel: Dostat znovu do svých pařátů mládež. Mládež, která před vaším společenským pořádkem utíká do lesů. Mládež, která chce žít novým životem. Mládež, která nemůže žít ve vašem společenském pořádku, jehož výrazem jest nemravnost, zlodějství, bary, herny, bordely, luxus, bída a hlad.

Nesahejte svými špinavými, perversními, chlupatými pařáty na mládež, která v trampingu žije tisíckrát mravněji, nežli vy v palácích.

"Starý tramp"

/Uveřejněný článek vyšel v časopise Tramp 29. 1. 1931. Tak bojovali naši předchůdci proti smutně proslulému Kubátovu zákonu ve svém časopise, který však bohužel ještě téhož roku zanikl./

V PERLETI PAVUČIN

v třech stěnách doupěte tká modrou pavučinu
mých dlouhých osm noh chudého pavouka
podzimní slunce plá do divoké hry stínů
a padající čas do ticha zahouká

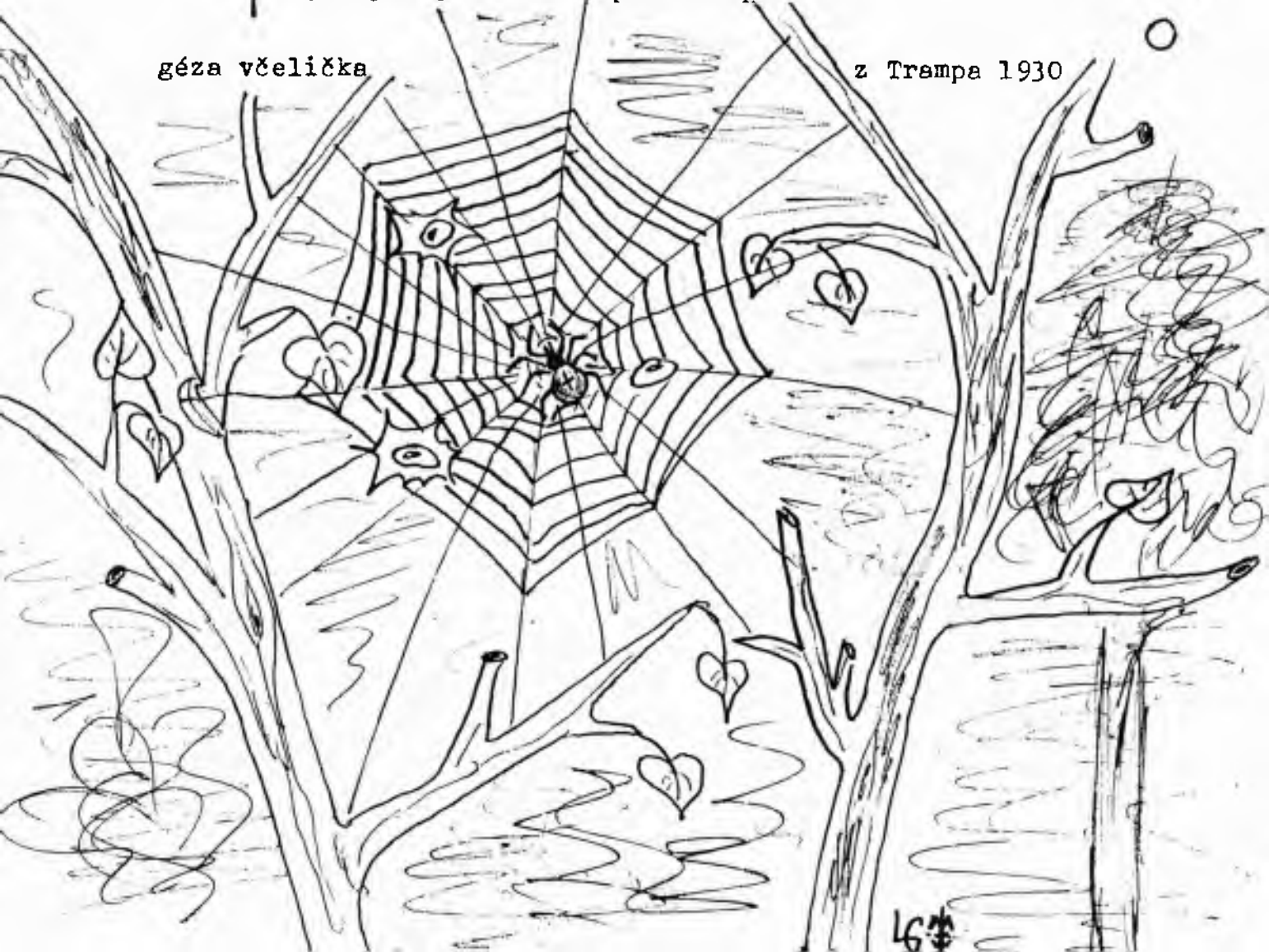
na perleť vašich snů má sladká pavoučice
prach mlžný naházel tesklivé pavučí
měla jste zlaté rty a sílu malé lvice
praskalo osm noh ve vaší náruči

po noci svatební jak chtěla jste mne sežrat
můj chudý zadeček ve vašem objetí
a srdce pavouka v klín ojíněných zahrad
zděšeně utíká podobno dítěti

čas můj se rozevřel jak starodávny snář
spí srdce pavouka, spí zkrvavený stín
v plameny podzimní a v stínů tichou zář
jen padající čas v perleti pavučin

géza včelička

z Trampa 1930

Se satajeným deobem budete číst cyklus F. STEUBENA

RUDÍ HRDINOVÉ
Popisuje skutečné události, které se odehrály na americké pevnině v době, kdy bílí uhratitelé dobývali země.

8 množství původních ilustrací. Cena objemné knihy 65 K, váz. 76 K. Kniha obsahuje tyto části: *Lelci hvězda*, *Rudd bouře*, *Tecumseh a Kolend punčocha*, *Zátiší hvězda*. Tyto jednotlivé knihy možno též koupiti samostatně:

Lelci hvězda. 16 K, váz. 24 K. — *Rudd bouře*. 18 K, váz. 27 K. — *Tecumseh a Kolend punčocha*. 18 K, váz. 27 K. — *Zátiší hvězda*. 22 K, váz. 32 K.

Nakladatelství Jos. R. Vilímek v Praze.

Chcete být kouzelníkem?
Tak jako tento kouzelník můžete ihned předvádět každý trik, uvedený v našem katalogu, který vám pošleme zdarma. Pište: V. Gethaus, kouzelník, učebsna, Praha XI. 1006

ŽÁDEJTE
seznam knih
Nakladatelství
JOS. R. VILÍMKA
V PRAZE.

PRO SVÉ DĚTI kupte *Kulíška*,
list mládeže!
Zaujme je ušlechtilou
čestnou, dobrodružstvím, povídkami a há-
dankami. Za 50 hal. ve
všech prodejnách novin
Administrace:
Brno, Veverí 8

FOGLAROVY KNIHY

vycházejí V SEŠITECH!

Aby bylo umožněno skutečně každému u chlapci i děvčeti opatřit si do své knihovničky postupně a bez velkých výdajů všechny Foglarovy knihy, budou vycházet v týdenních sešitech. Každý sešit – kromě prvního – bude mít 32 strany, prodáván bude za K 2.–. První (ukázkový) sešit má 16 stran a je za 80 haléřů.

Sešitové vydání „Foglarovek“ začíná nejslavnější Foglarovou knihou „HOŠI OD BOBŘÍ ŘEKY“.

Tato kniha naučí vás být věrnými kamarády, udělá z vás ušlechtilé dobré hochy a děvčata, kterým je čest nadevše. Dá vám možnost přesvědčit se, jakými jste, až budete lovit podle ní třináct bobříků – třináct zkoušek vašich vlastností. Naučí vás obdivovat červené západky slunce i bílé měsíční večery, květem rozjásané lučiny i prosvětlené hlubiny lesů. To vše spolu s tajemnými, dobrodružnými i zase veselými příhodami „Hochů od Bobří řeky“ vás přivede k názoru, že jste opravdu ještě nečetli knihu, která by tuto předčila.

Opatřte si ještě dnes 1. (ukázkový) sešit u nejbližšího knihkupce nebo přímo u fy JAN KOBES, nakladatelství, Praha II., Školská ul. 10a.

KAŽDÝ DOBRÝ ČECH

měl by vidět I. sešit ilustrovaného díla

KOŘÁN - REZEK - SVÁTEK - PRÁŠEK
DĚJINY ČECH A MORAVY

NOVÉ DOBY

Narazují na Palackého Dějiny

NAKLADATELSTVÍ L. MAZÁČ V PRAZE

Při nemotěch z nahlázení, není KIWI k zaplacení.
KIWI DĚLÁ DIVY
PRAHA XV. - čp. 560 • TELEFON 428-36.

Posiřit - deník jak má býti!

ZÁPAS V PRALESE

J. K. ČEMUS

Faktorie José Herrera na běhu středoafrické řeky Kwangu dostala návštěvu. V místech, oddělených od veškeré civilizace, jako jsou jen ojediněle rozházené farmy, či jak se tam říká faktorie, je každá návštěva vzrušením, je milou vzpomínkou na vzdálenou Evropu. A oba hbití muži, kteří se zastavili u Herrero, byli lovci slonů. Oba Holanďané, protřelí světem a zkušení v různých lovech.

Večer seděla malá společnost u farmářova stolu. Muži ochotně vypovídali, vzpomínali.

„Africký slon je mnohem cennější, než jeho indický kolega,“ vykládal sluncem osmahlý, vyhublý van Dyle, zatím co jeho přítel Berkel přikyvoval, vyfukuje nepříliš vonný dým z nerozlučné dýmky. „Jeho kly jsou mnohem větší, dva až tři metry dlouhé. Právý kel o něco kratší.“

„Proč?“ — zajímala se hostitelova žena.

„Slon jím rozrývá zemi, také jím dobývá kořeny. Proto se pravý kel obrubuje. Mluví se také o jejich nebezpečnosti. A tu mohu říci, že se slon jimi pouze brání. Podnikáme-li my, lovci, na něj útok, obrací se proti útočníkům. Rozzuří-li se, je strašlivým nepřítelem. — Zítřka se za ním podíváme.“

Hostitelova manželka dlouho prosila svého muže, aby se s lovci nevzdával na dobrodružnou výpravu, ale Herrero toužil po změně. Jednotvárná práce

na faktorii vyčerpávala jeho energii a zde byla příležitost! S tak zkušenými lovci se není čeho bát!

V podvečer druhého dne, kdy slunce rychle špelo k západu a v korunách stromů zpíval větřík tichou písničku, začal vycházet z pralesa zástup jeho obyvatel. Lovci byli ukryti v houští, těsně u napajedla, kam za noci chodí zvěř pít a kde už předtím vypátrali i sloní stopy. Nad řekou poletovala hejna komárů a z vody se chvílemi vynořila tupá hlava mohutného brocha. Z lesa se tíse ladnými poskoky plížily antilopy, pak vysoká žirafa a zvěř dychtivě pila. Z hloubi pralesa značil strašný výkřik srnky, že její život skončil pod tlapou některé šelmy. Muži ztichli jako pěny.

A pak se husté houští na kraji pralesa počalo rozhrnovat při chůzi těžkých zvířat.

Van Dyle stiskl rameno Herrera, vedle něho přikrčeného.

„Klid,“ vydechl. „A máte doprostřed očí!“

Za třemi muži se krčil Herrerův sluha, černoch Sambo. V ruce tiskl velkou sekeru. Jeho oči pátravě vyhlédly z houští. Ano, sloni šli už k napajedlu. Nyní je vhodná chvíle!

„Střílejte!“ zavelel polohlasně van Dyle. Tři rány zahřměly téměř současně.

První slon poskočil, z jeho chobotu zaznělo hlukné zatroubení, a kolos pak padl těžce k zemi. Druhý slon padl na jedno koleno, ale opět se zvedl. Uši mu stály kolem hlavy jako praporce. Zvíře chvíli kolísalo. Třetí slon se nerozhodně zastavil, ale dal se hned do běhu. Kulhal. Za chvíli však byl v pralesě, kde zmizel lovcům s očima. Berkel za ním vypálil novou ránu, jež však zvíře již nezastavila.

Třetí slon se náhle rozběhl proti houští, odkud přiletěly výstřely. Ohromnými skoky pádl proti místu, kde byli střelci. Země duněla pod jeho sloupovými nohami, stromky a keře praskaly, drceny těžkou vahou ohromného zvířete.

Černoch vyrazil krátký výkřik a v mžiku doslova vylétl na velký strom u houští. Van Dyle vypálil nový výstřel a odskočil stranou, kdežto farmář Herrero bleskem odhodil pušku a rychle šplhal na vedlejší strom. Druhý lovec, Berkel, střílel ještě jednou, načež zmizel v houští.

Zuřící zvíře spatřilo na stromě Herrera. Vrhlo se proti stromu. Strom se zachvěl, když jej zvíře snažilo skáčet. Herrero se nahoře třásl hrůzou. S boku třeskl nový výstřel, ale zvíře nebylo za-

Strom se nahnul, zapraskal

saženo a jeho divokost se ještě zvýšila. Nový nápor proti stromu. Strom se nahnul, zapraskal. Farmář myslel, že se blíží jeho poslední hodinka. Jak litoval, že odhodil ručnicí! Pravda, slon konal tak rychlé pohyby, že by ho byl jistě zasáhl jen stěží, ale přece jen měl možnost obrany. Takto byl zde nyní vystaven mu na milost a nemilost.

Leč tehdy, když strom již téměř padal, objevil se na scéně černoch s vedlejšího stromu. Slezl a oklikou se přiblížil k útlačící obludě. Se sekerou v ruce učinil pak několik skoků, objal těžkou sloní nohu a sekera se v jeho rukách zaleskla v po-

sledujících záblescích dne. Slon vyrazil těžký ryk, rychle se obrátil, ale v zápětí se zapotácel a pak padl s dunivou ranou k zemi. A už tu byl van Dyle a jeho ručnice dvakrát oslze štěkla.

Slon byl mrtev a oba lovci znalecky prohlíželi úlovek. Byli spokojeni, neboť slon měl velké kly. Herrero, hrůzou ještě bledý, přistupoval opatrně k malé skupině, stojící nad ohromným balvanem masa a kostí. Vedle stál černoch a jeho bílé zuby se leskly, jak se radostně šklebil nad podaným činem.

Herrero mu jen mlčky poklepal na rameno. To byl němý dík.

„Váš černoch nám předvedl, jak dovedou domorodci lovit slony,“ prohodil van Dyle, když pilkou odřezával velké kly. „Slon má svou Achillovu patu a ti černí lidé přesně vědí, kam udeřit. Je k tomu ovšem třeba velké dávky odvahy i opatrnosti.“

Když se lovecká společnost vrátila na faktorii a Herrero vypověděl manželce dramatický příběh, děsila se paní, jak snadno mohla přijít o manžela. A farmář si vděchu umiňoval, že se už nikdy nevypraví na lov slonů. Raději se bude loptit v potu tváří na svých plantážích.

BENEDA

PODZIMNÍ

DEŠTĚ

Deště, jimiž podzim podává svoji navštívenku,
kalnými provazy nebe se zemí svazují -
Někteří lidé se radují,
neboť za prachy mohou dřepět v kavárně a v baru poslouchat
nemravné neplechy
a později v noci zahřívát hotelové nebo domácí pelechy

Co jim po tom, že venku
prší a leje?

Ale tulák bezbožně kleje,
když prsty nohou bloudí moři a jezery,
která nad podrážkami bot ženou se z díry do díry
a když večery
jsou nekonečné a bez míry - -

Divíte se. slečno z cukrárny v hlavní ulici,
že stojím za lesklou výkladní skříní
s divokým vztekem v tváři a s vlasy splihlými na rozčuchané palici
a zatím co jiní
tahají z kapes 20ti koruny na dortíky s bílou čepicí,
ruka má sliní
sklo a s divnou rozkoší spojuje
stružky, rostoucí z kapek, jimiž déšť hlučí a bubnuje?

Podáváte
pěstěnými rukama sladkost a dobroty
a mně připadáte
v přeletu opravdu málo sladké a dobrácké roboty
jako motýl, pták nebo aeroplán,
který byl divným zázrakem poslán nebo vybudován,
aby hranice stvořené z vody a slin křehkými čarami
překlenul pro moje myšlenky mosty a cestami -

POJDEME SPOLU NA PROCHÁZKU NEBO NA TRAMP ?

Zavřete díru každodenního žaláře
mříží ze želez, šroubů a ze zámků,
napudrujete šťastné úsměvy na tváře
a ruce vyšperkujete bělostí nahoty náramků,
bílou smetanu zubů a jahody rudých rtů
dáte mi ochutnat v políbkách koncertu,
za sukní z batistu, hedvábí a krajek papíří
skryjete pro mne dar s čokoládovou kadeří
a v halenku s vlnými mašlemi rudými
vtlačíte mandlové pečivo s oříšky tvrdými

Už jste z nechápavého údivu
procitla, hledajíc prostředky k útěku?

Myslím:

Rukou, podobnou kladivu
rozbiju sklo mezi námi a člověku,
který se zeptá: "Co děláte, blázne a syčáku?"
řeknu klidně a prostě: Pomáhám slunci ze mraků.

Ale vím:
V dešti, který skáče do kaluží, jdou ulicí
v neforemných gumácích strážníci
a za ránu, kterou bych přešel s Vámi na bílou silnici,
dali by mi pendrekem a zavřeli na dlouho v temné a studené káznici.
Proto pavučinu na skle utírám rukávem -
Proto Vám dávám "s Bohem" a pospíchám za davem -

Tuláci ve světě,
kteří za sluncem svobodně táhnou,
pamatujte, že v Praze v dešti u oken cukrárny
psal jsem z vody na skle tulácké vyznání
a slunci, až je najdete, smekněte
a co jsem napsal, mu řekněte.

/z Trampa 1930/

váhy života a smrti

napsal Jaroslav Foglar ■ kresby Miroslav Hrdina

Den byl dusný, parný a osada Sedmi křížů se v něm ztrácela jako zrno prachu v moři. Vzduch se tetelil horkem, okraje střech a zdi se v něm vinily a od Červených kaňonů se už blížily hrozné bouřkové mraky.

Všude bylo mrtvé ticho, pusto, jen v chladném hostinci Jima Parkera, toho zrzavého, který prý pamatoval ještě indiány, bylo živo.

U nálevního pultu i u malých stolků, všude stáli muži, osmohlí, teď horkem líní, ale mnohmluvní. Zítřka zde bude dobytčí trh, večer a v noci bude nutno přilhnat stáda ze stinných údolí, a k tomu je potřeba rukou i zkušeností těchto pastevců.

V koutě pod nakloněným zrcadlem, v jehož rámu Jim Parker vždy s takovou pýchou ukazoval vropy indiánských šípů, svědky dávných dob, se něco dělo. Podle křiklavých rozčilených hlasů zde vznikla zřejmě jakási ostřejší hádka.

Vyschlý žedovlasý stařík s vybledlým kostkovaným šátkem kolem krku poklepoval ještě před chrtilí bodře po zádech asi patnáctiletému chlapci a nutil ho pít.

„Zvykej si!“ smál se přitom, „zvykej si přecel. Chceš patřit k nám, chceš přece pracovat s námi, už nejsi maminčini! Každý pořádný chlap pije, pamatuj si!“ Přistrčil při těch slovech k chlapci sklenici s nápojem nazelenalé světlákové barvy a tvářil se trochu uraženě, když ji hoch zase odstavil stranou.

„Opravdu každý pořádný chlap pije?“ ozval se

za stálikem uštěpačný hlas. Patřil silnému mladému muži, který tu stál rozkročmo a díval se úkosem na staříka.

Dědo ukázal ve smíchu svých několik zažloutlých zubů a pravil posměšně: „A podívejme se! Počestný Fred Jefferson je tady! Inu, ten pije jen obarvenou sodovku – ovšem – ale zato taky není pořádný chlap!“

Mladý muž poněkud zrudl. „Pamatujte si, vy starý jezevče,“ pravil prudce, „že pořádnost muže se neměří vypitými sklenicemi alkoholu, rozumíte? Jsou jiné věci, které dělají muže mužem, než karban a pití!“

Posadil se poněkud hřmotně proti chlapci, který se na něj vděčně podíval, a řekl mu: „Nedej na ty řeči a poslechni si můj příběh!“

Také já jsem začal tak, jako ty. Přišel jsem mezi starší kamarády a styděl jsem se před nimi, když oni popíjeli alkohol a já měl před sebou jen sladkou limonádu. To bylo vždycky vtipné! Vázali mně ubrousek kolem krku, abych se prý nepobryndal, házel mně do sodovky cukr – a tak jsem si začal zvykat na alkohol. Jen abych měl pokoj! A abych se jim vyrovnal. Myslil jsem, že když budu mít před sebou sklenici nějaké té ostroty a v ústech cigaretu, že už jsem muž! Nechuťnalo mně to na začátku ani dost málo, ale zvykl jsem si – a později, když jsem se delší dobu k alkoholu nedostal, scházel mně! Už jsem byl v jeho mocí!

Bylo to v Arizoně. Pracoval jsem tam na stavbě

železnice. Vždycky v sobotu po výplatě jsme šli popíjet do kantýny a k večeru jsem pak vezl inženýra a dva stavbyvedoucí do blízkého městečka, abychom se dostali trochu mezi lidi.

Sněroval jsem cestu všelijak, alkohol konal své dílo poctivě! Ale ani inženýr a druzí dva parťáci na tom nebyli lépe – a tak jsme jeli, jeli, rozjařené zpívali – a vždycky jsme se nakonec do města šťastně dostali, i když cesta vedla v několika místech nad strmými srázy.

A až kteréśi soboty nás štěstí opustilo! Bylo horko asi jako dnes, alkohol působil mnohem silněji než kdy jindy. Vyjeli jsme jako obvykle, inženýr vedle mne, já za volantem, vzadu za námi oba stavbyvedoucí. Stará rozhrkaná fordka vyřadila pod mým nejistým rukama tu největší rychlost, jaké byla schopna.

Na první část té jízdy se příliš nepamatuji. Vim jen, že inženýr zapálil cigaretu a snažil se mně ji během rychlé jízdy vložit do úst. Nemohl se nějak strefit, a tak jsem pustil jednou rukou volant, abych

si ji od něho vzal. Chvilka nepozornosti stačila.

Fordka najednou bláznivě poskočila, vybočila z cesty, něco se mně mihlo před ospalýma očima – na spadku vozu jsme ucítili silný náraz – a na jednou inženýr strašlivě vykřikl.

Myslí jsem, že jsem někoho přejel, vyhlédnu přes volant na chladič – ale marně jsem tam hledal silnici! Také vedle dveří silnice nikde!

Vzpamatoval jsem se úlekem z alkoholového opojení až příliš rychle! Fordka sjela z cesty, která zde vedla zákrutem těsně po okraji vysoké skály – a celou svou polovinou visela i s námi nad propastí! A my do té údésné hloubky zírali s ustrnutím jako z nějakého letadla!

Auto bylo doslova napíchnuto na malém skálisku, které nám prozatím zachránilo život. Říkám prozatím, protože úplně zachráněni jsme nebyli! Při každém našem větším pohybu se auto pohybovalo. Měli jsme strach, že se každým okamžikem převáží do hlubiny pod námi.

Také naši spolujezdcí na zadních sedadlech rázem vystřízlivěli. V jediné vteřině postřehli hrůznou situaci, do které jsme se dostali – a protože z jejich dveří bylo ještě možno vkročit na pevnou půdu, chtěli z vozu vyskočit.

Zdálo se, že fordka na jejich pohyb jen čeká! Jakmile se zvedli, vůz – vystrčený nad propast – se začal i se mnou a s inženýrem převažovat a naklánět do hlubiny.

Příznávám se, že inženýr byl duchapřítomnější než já. Zatímco já přivřel oči a v hrůze jsem očekával děsný pád vozu do propasti, inženýr vytřhl z kapsy revolver, namířil na oba muže vzadu a zařval:

„Ani hnout! Zbláznili jste se, chlapi! Když vyskočíte, vůz s námi dvěma sletí dolů!“

Chlapi dopadli zpět na sedadla a fordka se pořád kývala sem tam – sem tam – jako váhy. Nevím, jak jsem vypadal já, ale ti dva tam vzadu byli bílí jako křída a pot se jim strachem lil s čela. To byste koukali, co dovede strach před smrtí z člověka udělat!

Tábor ztracených

„Musíme rozhodně něco podniknout. Celá věc je už podezřelá.“

Dnes měl přijít z Harrisonova tábora posel a opět nepřišel! Již třetí týden nemáme zprávu!”

Dva inženýři a dva dozorcí dřevařské společnosti, přítomní v kanceláři hlavního skladu, kývali souhlasně hlavou.

„Pane správce, což aby některý z nás vzal naši Fordku a jel se tam podívat?” navrhuje Van Hagen, nejmladší z úředníků.

„Ano, to bude nejlepší, něco podobného se nám ještě nestalo. Někdo tam musí jet! Může při tom též s sebou vzít poštu. Kdo se hlásí dobrovolně?”

Čtyři hlasy odpověděly skoro najednou: „Já!”

Mladý Van Hagen předstupuje před správcem.

„Pane, návrh byl můj! Dovolte tedy, abych jel já. Harrison je můj krajan.”

Tábor, který vedl již delší dobu inženýr Harrison, byl nejvzdálenějším od hlavního skladiště. Pravda, vade tam cest, žemu se říkalo silnice, ale každá naše lesní vozovka je proti ní účinná dálnice! Džungli vysekaná cesta: plná výmolů, která se v době dešťů promění v bažinu, to je „silnice“, vedoucí k Harrisonovu táboru. Po ní pojede Van Hagen ve staré Fordce, jediném to dopravním prostředku v širokém okolí. Tábor byl vzdálen 230 kilometrů! Časné ráno vydal se Van Hagen na cestu. Na zadních sedadlech Fordky měl několik plechovek benzínu a oleje, něco potravin a pytel pošty pro muštvu, pracující v táboře. Inženýr Harrison byl jediným bělochem v táboře, ostatní, v počtu padesáti pět mužů, byli vesměs domorodci z východoindických ostrovů, Jávy, Sumatry, Bornea, Celebesu a Timoru.

Fordka prováděla hotovou akrobacii a skákala přes výmoly a větve, kterými byla cesta pokryta. To však nekazilo mladému Van Hagenovi náladu. Vesele si hvízdaje, vedl svou „archu“, pokud to šlo, co nejrychleji. Kolem desáté hodiny doplnil benzinovou nádrž, naježděl se a pokračoval v cestě. Krátce po poledni dojel do pracovní oblasti Harrisonova tábora. Byl udiven tím, že nikde neviděl ani stopy po tom, že by se zde pracovalo.

Všude vládla nepohoditelná klid a ticho, které navštívilo nic dobrého. —

„U všech všudy! Cožpak všichni vymřeli? Nevidím v táboře jediného člověka, no, konečně tamhle někdo vylézá z chalupy! U brady Allahovy, sám ten starý lesní muž, Harrison! Proč jde

sám?” mluví polohlasně Van Hagen, pak přikládá obě ruce k ústům a křičí dolů k táboru z plných plic: „Ohej! Harrison! Přijela návštěva z „města”! Vezmi pár chlapců, vezu poštu!”

Inženýr Harrison kráčí přímo k Van Hagenovi a na znamení, že jej vidí a slyší, zamává rukou. Van Hagen je překvapen. Harrison jde bez sebe menší známky radosti nad neočekávaným shledáním svého přítele. Jde unaveně, bez zájmu, jakoby nerad.

„Hej, co lezeš jako lesní žváb! Já se hodiny plahočím v té staré rachotině, abych tě viděl a ty? Co je s tebou, a vůbec se všemi tady? Vypadá to zde jako po vyměnění!”

Oba přátelé docházeli k sobě na pouhých dvaceti metrech, teď se inženýr Harrison zastavuje.

„Van Hagene, zůstaň stát, kde jsi! Zakazují ti přiblížit se k táboru o krok!”

Van Hagen vpadne mu do řeči: „Co, k čertu, blázníš! Myslíš, že jsem přijel proto, abych si zde sedl u silnice na pařez? Pojd a padni mi do náruče!” Žertuje Van Hagen a kráčí dále. Harrison ustoupí o několik kroků zpět, rychlý pohyb pravice k pasu a v zápleť zahřmí údolím výstřel!

„Ani krok dále! Raději ti prostřeším koleno, než abych dovolil přiblížit se k tomu prokletému táboru ztracených!”

Van Hagen ztrnul na místě, kde kulka z revolveru Harrisonova vyryla důlek u nohy. „Proboha, Harrisone, co se stebou děje! Myslíš jsem, že žertuješ, mluv, co se zde děje?”

Inženýr usedá na zem a kyne rukou svému příteli. — „Posaď se a odpuť mi, musel jsem tě zastrážit. Jinak bys byl snad neuvěřil a já bych musel před tebou — utéci. Celý tábor i já jsme zachvácení malomocensstvím. Nevím,

který z dělníků přivlékl malomocensství do tábora. Z mnohých již opadávalo maso... Já jsem byl nucen jich pár — Bůh mi odpusť — zastřelit. Chtěli utéci! Zde nejsme, brachu, v Batavii, kde by nás nahnali do tábora malomocných obehnaného dráty, nabitými elektřinou, zde jsme — v táboře ztracených! Nevyvázne nikdo! Kéž jsem já tím posledním, abych toto prokleté hnízdo lepry nakonec zapálil! Van Hagene, vyhoď ten pytel s poštou z vozu, já jej po tvém odjezdu odnesu těm ubožákům tam dole. Vyříd pánům od společnosti správcí, že jsem mu říkal již před pěti lety, aby nechal každého nového dělníka očkovat. Táhle u řeky leží za statisíce dřeva — nikdo se jej nesmí dotknout! Na jeho kůře lpi malomocensství! Jed zase domů, Van Hagene, a, mohu-li ti radit, opusť tyto mizerné ostrovy! Nehledej dobrodružství, vrať se k nám do vlasti, do naší země tulipánů, tam dostaneš nejvyšší — rýmu. Nyní víš, proč jsem pánům neposlal povinné hlášení. Vyříd jim to a řekni jim, aby odpustili, že už žádné z tábora nedostanou...”

Stará Fordka rachotí na cestě k hlavnímu skladišti. Za volantem sedí Van Hagen a po tvářích mu stékají slzy...

Napisał O. Batlička

Melantrich

Kreslil Bimba

„Ani krok dále!”

X X X

Malíř byl šedivý a ve svém podkrovním ateliéru neměl již nic z voňavého vzduchu, který úspěšně vyhostily chomáče žlutého prachu překrývajícího všechny ostatní barvy.

I jeho pleť byla naladěna do žluta a jednoho žlutého podvečera dokončil hbitými tahy portrét překrásné dívky.

Byla mladá, vícebarevná - jak jen může dívka být, a bíle se usmívala.

Svým jediným pohledem, svojí přítomností, poodhalila nánosy prachu a všechny ostatní barvy předstupovaly k ní, střídaly se - omámeny.

Zděšen kouzlem, které vytvořil, malíř poodstoupil, prohlédl si dívku s nevhodnou pozorností, a ve stařecké závisi k ní pravil:

"Ty nezemřeš."

Přisleplými okny zasvítilo večerní slunce, a něžně, dorůžova, zrozpačitělo dívce tvář.

Pohlédla k němu, usmála se a řekla:

"Vždyť ani ty."

Setmělo se.

Brzy ráno malíř vstal a do tmavnoucího odpoledne dokončil portrét mladíka.

Postavil obrazy proti sobě, sejmul roušky z rámu a nechal je podívat se do očí.

Dívali se na sebe s objevujícím zájmem a usmívali se.

Byli mladí, čistí, a snad si i pokynuli.

Hledali se, našli se, a zcela zapomněli na starce.

Tomu bylo o samotě úzko, a tak zoufale zakřičel do jejich pohledů:

"Vy nezemřete... !"

"Vy nezemřete, ale nebudete mít nikdy dost síly, dost odvahy, nebudete se moci nikdy obejmout, nikdy milovat!"

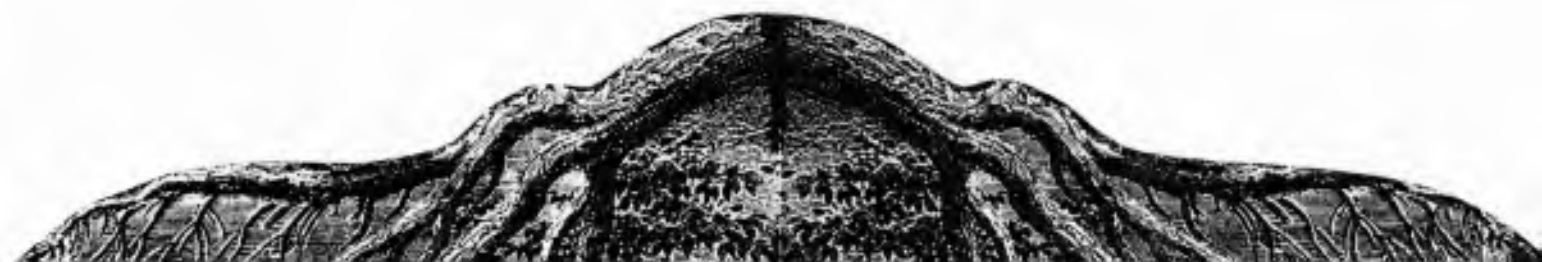
Zahleděli se na sebe nechápavě, úsměv se jim vytratil z tváří, barvy vyprchaly... a plátna zežloutla.

Uvěřili.

Uspokojený stařec opět usedl ke stojanu a namočil štětec.

Objevily se první obrysy zažloutlé posmrtné masky.

/Česílko/

Byl jednou jeden rybář.
Mezi námi, nechci se chlubit,
byl to můj strejda.
Seděl nedávno
na břehu Otavy a chytal
ryby. Ono taky jinak sedět
na břehu řeky nemá cenu.
Leda když je člověk básník,
a to strejda rozhodně není.
Kromě toho pršelo,
foukal vítr a byla zima.
V takovém nečase by se
i básník na řeku vykašlal
a sedl by si do umělecké
kavárny, popíjel kafičko
a vzdychal. Ale jak říkám,
strejda nebyl básník, ale
rybář, a proto u řeky
vydržel. Chytal ryby.
I když to není přesné.
Čekal, až se nějaká ryba
chyti. Ryba se totiž musí
chytit sama, rybář sám
nechyti nikdy nic.
Čekal a koukal do vody.
Na dno samozřejmě neviděl.
Stalo se to — jak říkám —
nedávno.
Tu náhle přišel jiný rybář,
za ním další dva.
To strejda neviděl rád,
ale co měl dělat, řeka je
pro každého. Jenom se na ně
nevraživě podíval.
„Nezlobte se,“
pravil příchozí, „mám tu
na bytě dva turisty, jeden
je z Francie a druhý
z Bulharska, a chtěli by si
zarybařit. Dneska stejně
neberou a nerad bych se
s nimi v tom dešti
plahočil dál.
Zůstaneme tady,
nebude vám to vadit?“
Měl pravdu,
skutečně nebraly, a tak
strejda souhlasil, že tedy
ano, ať zůstanou. Ale
zakrátko, věte nebo
nevěte, strejda kouká, ti
tři chlapi táhnou něco
z vody. Nechtělo to,
zlobilo to, vzdorovalo to!

Už chtěl strejda přiskočit,
pomoci, ale pak si řekl,
že to bude nějaká stará
bota nebo sporák,
a zůstal sedět.
Nebyla to bota, nebyl to
ani sporák, byla to
zlatá ryбка. Asi tak
čtyřicet centimetrů dlouhá.
A hned — a snad aby využila
momentu překvapení — začala
mluvit lidským hlasem
a vyjednávat.
Ostatně zlaté rybky to mají
tak ve zvyku.
Ať prý ji pustí, že jim
splní tři přání. Souhlasili.
Bulhar si vzpomněl,
že soused má krásný dům.
„Budeš mít také takový,“
nenechala ho ani domluvit
rybka. Francouz vykřikl:
„Můj soused má tak
nádhernou mladou ženu!“
„Už na tebe čeká doma
ještě hezčí žena,“
ujistila ho rybka.
Čech se zamyslel. „No,“
pobídla ho ryba, které
zřejmě na břehu nebylo
nejlépe. „Soused má krásnou
tlustou kozu,“
pronesl rybář. „Máš mít
taky takovou,“ řekla ryбка.
„Já ji nechci,“
rychle vykřikl rybář.
„já chci, aby mu ta jeho
chcipla!“
„Tohle ti nespíním,“
rozzlobila se ryбка.
„Tak tě nepustím,“ vykřikl
český rybář a chystal se
skočit po rybě. Francouz
s Bulharem ho však pevně
chytili, ryбка sebou mrskla
a zmizela v Otavě.
Strejda sebral udici,
běžel to vypravovat tetě.
teta vše vyprávěla mně
a já to nyní vyprávím vám.
Myslím si, že je to poučný
příběh. Ostatně jako každá
pohádka.

O ZLATÉ RYBCE.

Jednou chytal jeden pan financministr ryby. Dlouho mu nic ani neklofalo, až byl otrávený, až na jednou spávek začne cukat. Pan ministr s dechem zatajeným čekal a v příhodné chvíli zaslechnul. A jak ustrnul, když v podběrku se objevila krásná zlatá ryba a promluvila k němu lidským hlasem: „Pana ministře, excellence, pustíte-li mě na svobodu, splním vám tři přání.“ „Mno, to by nemuselo být špatné,“ myslil si ministr. A nahlas povídal: „Dobře. Splním ti takhle přání. Přidevším zvednu daňovou morálku.“ „Maličkost,“ na tu ryba. „Ze druhé naplníš stětní pokladnu.“ „Mno, to by konečně také šlo,“ řekla ryba. „A za třetí uděláš, aby z té pokladny se nikdy zbytečně ani koruna neextrahovala.“ „Ještěmarjá,“ zaúpěla ryba, „tohle esi nedokážu!“ A vrhla se v sebevražedném úmyslu na háček. Za chvíli těla skonala. M. Paša.

MILOSLAV
ŠIMEK

„Nemohl jsem ho skalpovat, protože je plešatý, ale odebral jsem mu tuhle lahvičku vodičky pro vzrůst vlasů, kterou jsem u něho našel.“
Bertoldo

„Anča jistě bude mít radost, až uvidí to kvítí, jak hezky vykvetlo na tom kopečku!“
Nakreslila H. Mazerová, Praha

„Velký Kanibale, nevidíš tu někde našeho misionáře?“
„Nevidíš, ale počkej, moje se podívá do špačky.“
Karel M. Němec, Praha

„Starej, mě štíp komár!“
„Ale Stázičko, nech těch vtipů, to bylo hezký tak za svobodna!“
Aleno

TRAMPOVO ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ

JARO

LÉTO

PODZIM

ZIMA

ONA...

Sobota . . . Krvavé slunce zapadá za protějšší skály, když se ubírám údolím do osady. Jdu rychle, protože vzpomínka na Ní mne popohání. V duchu již vidím, jak ji sevřu do náruče . . . přitisknu k horkým rtům . . . a vypiju sladkou rozkoš až ke dnu . . . Za takových myšlenek blížím se pomalu k chatě . . . Teď vidím již mezi stromy štít, pod kterým je ONA . . . ještě kousek po pěšině . . . přeskakují potůček a stojím před chatou . . . Čtyři schůdky, které mne od Ní dělí, přímo překračuji . . . tisknu kliku . . . otvírám dveře, ale . . . zločinné dílo, které vidím, přiškrcuje moje hrdlo, ze kterého se dere nesouvislý skřek . . . ONA . . . leží tu na zemi . . . zhanobena . . . vykořistěna . . . Skokem klečím u ní, zvedám ji ze země a řvu: "KEREJ PACHOLEK MI VYCHLASTAL Z TÝ FLAŠKY RUM . . . ?"

Redskin ze Seamewu.

POZNÁMKA REDAKCE: Jak se dozvídáme, slinil si při čtení tohoto plku pan censor již tužičku - a krucinálytyrgl, takovej konec! Jak se dále dozvídáme, sekla z toho pana censora mrtvička a on jsa su zaopatřen v Pánu, zatřepal klidně bačkorama. "Čest budiž..." atd. atd.

/z Trampa 1931/

1933

PŘEJE
ŘEŠETLÁK
&
TOTE M,

T O T E M _ _ _ 1 9 8 4

/IX.ročník/

- =====
- 1 - Úvodní stránka /Kuna/
 - 2 - Kayman/Řešetlák: Hledači /osadní píseň/
 - 3 - K. Vojíř-Sandy a kol.: Původ trampů
 - 4 - K. Vojíř-Sandy a kol.: Původ trampů /dokončení/
 - 5 - Vtípky a fórký 1. /Donald řemeslník atd./
 - 6 - Ze starých trampských rubrik I. /Rodokaps a Zápisník/
 - 7 - Observer Londýn: O konci préríjních Indiánů
 - 8 - Observer Londýn: Z galerie slavných indiánských náčelníků
 - 9 - Reklamní stránka I. /zboží apod./
 - 10 - Otakar Batlička: Sázka o život /Mladý hlasatel 1941/
 - 11 - Jaroslav Fencel: Smrt Velmi Velikého
 - 12 - Jaroslav Fencel: Smrt Velmi Velikého /dokončení/
 - 13 - Kayman/Kayman: Hledání
 - 14 - Josef Beran: Poklady čisté říčky
 - 15 - Josef Beran: Poklady čisté říčky /dokončení/
 - 16 - Kastelán: Nejeďu ven
 - 17 - Vtípky a fórký 2.
 - 18 - Devil: Marion...
 - 19 - Wabi: Kubátův zákon
 - 20 - Beneda: Zákaz volných sobot a nedělí
 - 21 - Dr. Fischer: Jiskrovci /Vpřed 1949/
 - 22 - Dr. Fischer: Jiskrovci /1. pokračování/
 - 23 - Dr. Fischer: Jiskrovci /2. pokračování/
 - 24 - Dr. Fischer: Jiskrovci /dokončení/
 - 25 - - Rosa stačí k životu - /ABC/
 - 26 - Lubomír Tomek: Z "Knížky na houby" /ukázka/
 - 27 - Technologie stavby ptačích hnízd /ABC/
 - 28 - Arkady Fiedler: Mravenecník /Junák 1969/
 - 29 - Ze starých trampských rubrik II. /Zápisník/
 - 30 - Řešetlák: Proud
 - 31 - Bedřich Nikodém/Karel Růžička: Houpy hou
 - 32 - Vtípky a fórký 3.
 - 33 - W - Ř: Trampské kluby, Obranné výbory a časopisy
 - 34 - Starý tramp: Ti, kteří nám kážou mravnost
 - 35 - Géza Včelička: V perleti pavučin
 - 36 - Reklamní stránka II. /knížky apod./
 - 37 - J.K. Čemus: Zápas v pralese /Vpřed/
 - 38 - J.K. Čemus: Zápas v pralese /dokončení/
 - 39 - Beneda: Podzimní deště
 - 40 - Beneda: Podzimní deště /dokončení/
 - 41 - Jaroslav Foglar: Váhy života a smrti
 - 42 - Jaroslav Foglar: Váhy života a smrti /pokračování/
 - 43 - Jaroslav Foglar: Váhy života a smrti /dokončení/
 - 44 - Otakar Batlička: Tábor ztracených /Mladý hlasatel 1941/
 - 45 - Česílko: + + +
 - 46 - M.Šimek, M.Paša: Dvě nové pohádky o zlaté rybce!
 - 47 - Vtípky a fórký 4.
 - 48 - Redskin ze Seamewu: Ona... /závěrečná stránka/
- =====

Grafická úprava stránek: Cimbura, Kuna, Kayman, Patrick, Long /II./
a Řešetlák.